Incipit liber quintus de corruptela peccati. et primo de
Malum triplex malo in
est inuenitur culpe. pene dampni genere
m. Que opponitur triplici. s.
bono. s. honesto. delectabili.
utili. Malum culpe oppositum honestum.
pene opponitur delectabile. dampno op
ponitur utile. ¶ Malum est utile multis
modis. Primo persuadet ordinatorem
quia pulchrificatur dum ponitur in loco conueni
enti multiplicitate rerum. Unde bene ordinat
sic et ordinate ponitur diuina iusticia et fu
turis. Secundo modo est utile plura coar
tantem. Amaritudo enim contritionis coegit
hominem recedere a peccato. Ieremias. arguet te
malitia tua et c. Idem vide quam ma
lum et amarum est reliquisse te dominum deum
tuum. Tertio est utile propter ipsum malum consid
eratum. ex eo enim quod homo malum videt
naturaliter perficitur quia sicut homo naturaliter bonum
appetit. ita naturaliter malum horret et fu
git. De peccati distinctione. li. cap. ii.

Post malum in genere sequitur de malo
culpe in specie. Diffinitur autem pec
catum multis modis. primo sic ab aug. Peccatum
est dictum uel factum uel concupitum contra legem
dei. Secundo sic. peccatum est uoluntas reti
nendi uel consequendi quod iusticia uetat. Tertio
sic ab ambrosio peccatum est preuaricatio legis
diuine et celestium inobediencia preceptorum.
Quarto sic ab Aug. peccare est spreto in
commutabili bono rebus mutabilibus ad
herere. Diffinitio prima datur secundum causam
efficientem. secunda secundum causam materialem. iii.
secundum causam formalem. iiii. secundum causam fin
alem. In qua diffinitione notatur quod in peccato

duo sunt. s. auersio a creatore et conuersio ad
creaturam quorum primum est quasi formale.
et secundum quasi materiale. Et materiale non est pec
catum ratione conuersionis non sit peccatum principaliter.
probatur quia potest fieri uenialiter quandoque. ut cum quis
increatam delectatur plus debito. sed tamen circa
dominum. Quandoque quis potest et delectari increata
sine omni peccato. ut cum delectatio naturalis e
tiam secundum quod uis delectatur in victu gus
tus indulget. et sic de aliis. Item diuinum est
potest quis increata delectari meritorie quando
s. ad deum refertur. unde ps. delectasti me domine
increata factura tua. si tunc sumitur de
lectatio pro motu non pro passione. Quid sit

Tenendum est de peccato peccatum se
quod non est substantia uel res cundum
aliquid sed defectus et corruptela. i. c. iii.
Et dicitur peccatum nichil propter tria. primo propter de
fectum. quia peccatum non aliquid est res naturalis
sed corruptio boni. Secundo propter effectum quia
peccatum annichilat hominem et dificere
facit a uo esse. Tertio propter defectum. quia nul
le facit hominem et indignum premio.
Circa predicta tamen sciendum quod aliud est pec
cati actus. aliud habitus. aliud macula uel re
atus. Peccati actus aliquid est. sed quando non am
plius fit. esse desinit et sic grauis. Secundo peccati
habitus qui relinquitur ex malis actibus et
aliquid est. et remanet in uoluntate cessantibus
actibus. et postea insula gratiam ac peccati
remissionem. Peccati uero reatus uel macula
formaliter nichil est. et tamen deformat animam
non per modum positionis. sed priuationis.
sicut truncatio membri deformat corpus
et maculat. Dicit et Aug. quod sicut absti
nentia nulla substantia est. et tamen ex ea corpus
languet. ita peccatum non est aliqua substantia
eo tamen natura anime corrumpitur sed delet per gratiam.

i.
si non sustatur me-
ata. sed ratione a
uersionis inquantum est
deformitas et corrup
tus. Et autem ro-
ne auersionis

Consid' ptea qd pccm qn̄ trāsit ac
tu & remanet reatu. sic pccm actuale
Qn̄ est eẽ ut cū pccm trāsit reatu.
& remanet actu sic pz in pcō origi
nali p' baptismū. qn̄ trāsit actu si
mul & reatu. sic pccm actuale post
penitētiā. Qn̄ remanz actu & rea
tu sic pccm pccm origiale an̄ ba
ptismū. Quid sit pccm s'm nomē

Pccm hēt multa noia. .iiij.
uocat^r enī macla. Et hʒ qm̄
ymaginē dī deformat. It' reatus
qm̄ ad etnā penā obligat. It' pol
lutō & hoc qr ad cōtagionē cōtrac
tā ex terena delectatōe. It' uocat^r
pena. & hoc inquāt respic pccm p̄mi
hōis inquātū nā nata fuit corrupta.
It' delictū. & hoc s'm q' recessus ad
dignitatē grē recepte hite. It' culpa
et hoc put respicit penā. It' offē
sa. qr cōtra dm̄ est. It' puaricatō. &
hoc inquāt mādatū dei despic. It'
uocat^r uiciū. i. defect^s bonoꝝ na
tui. Vocat^r pccm put est cōu'sio ad
bonū cōmutablē. Vocat^r scel' ip̄'m in
iuriā dī magnā. Vocat^r nefas
put ē illicitū ꝑpetratis psōe. Itē
Vocat^r crimē put est dignū accu
satōē & pena. De origine pcti. .v.

Qmuis pccm sit cōtrū ipī bo
no. tn̄ nō hēt eē n̄ in bono.
nec ortū hēt n̄ a bono q quidē
bonū est libm arbitriū ac uolūta'
an̄ pccm est sic ap'ma origīe & i
qua ē sic in ꝓpo sbiecto. Volūtas g̃
est cā pcti. cā dico nō efficiens. s; de
ficiēs. Volūtas enī s'm q hēt re
spectū ad suū pncipiū aquo ē. s;
ad dm̄. nō est nata elicē ex se n̄ bonū
s; s'm q hēt respectū ad pncipiū ex q̊
est. q ē nich. cū ipā uolūtas sit ex
nichilo tendit ad defectū. Sig° uelim
scire uñ sit malū culpe naturalr̄.
Dicēm' q ex nichilo. Si nō uelim̄ sci
re uñ sit formalr̄ dicem'. q ex ab
sencia debiti boni. i. spēi. Modi. & or
dis. Sz si uelim̄ scire uñ sit origia
lr̄. dicem' q a uolūtate sūi libo ar
bitio. De pgressu pcti nota q pc̄
iniciat^r in cogitatōē pcedit & cres
cit in delectatōē pficit^r in cōsēsu. Cir
pgressū pcti sciēdū q quedā an
tecedūt ipm pccm. quedā secūt^r que
dā cōsistant. Pccm an̄cedūt aliq̃
ex pte cōu'sionis. aliq̃ ex pte cōu'sio
nis. Ex pte au'sionis an̄cedūt ip'
pccm ista. cōtempt^s. obmissio. ingra
titudo. i obediā. puaricatō. illa uo
que pccm an̄cedūt ex pte cōu'siōis
sūt hec. cogitatō. libido. cōcupiā.
delectatō. puersa intētio. cōsens'. Ali
sūt q pccm sequūt^r sic est macla. i.
deformatō ymagīs dī. Et reat^s. i.
obligatō ad penā etnā. Sūt ad h'
alia q pccm cōcomitāt^r. ut sūt pc
catoꝝ circūstācie que pccm agḡuāt.
ul' diminuūt que notāt^r in hoc. v.
Q'. q's. ū. pq's. quociēs cur. q'm. qn̄.
Actō enī de puat^r & illa q est de ge
gene bonoꝝ qr̄ in pncip° qr̄ in
medio qr̄ in fine. & hoc p mala
intentōēm ul' negligām ul' uanā
glām. Vnū pccm dr̄ mai' alio
mltis modis. s. calitate. ut pc̄
lucifi. ul' gnalitate ut pccm ade.
ul' deformitate. ut pccm iude. ul' dif

ficultate venfcedi. sic pcc in spm
scm. vl piclo sic peccatu ignorancie.
vl inseparabilitate vt pccm cupidi
tatis. vl pruitate vt pccm carnis.
vl offensio ydolatre. vl expugnadi
difficultate vt supbia. vl mitis ceci
tate vt ira. Circa pcti gravitate. no
qd nich e pccm vno pfco q non sit
pccm inpfco ni in hiis que vovit.
na pfco no mutat genu pcti. s qn
titate auget. **De divisiōe peccati.**

vt pecc^m

Divisio pccoz multipex. vi-
delicet alia est eni. scdm cam effici
ente scdm se. vt hoc. Pccm aliud est ex
ignorancia. aliud ex impotencia aliud ex ma
licia. Alia sumit scdm cam efficie
te racione annexi. scdm qm sumit
hec divisio. Pccm aliud ex amore male
accedete. aliud ex timore male humilia
te. hoc est dice. qd homo po vult pec
catu committe. qm amato carere. aut
malu pene qm timet incurrere. ¶
Sumit et pccoz divisioes scdm cam
matiale qm ce p m sumit hec di
visio. Pccm aliud cordis. aliud oris. aliud
opis. Itm hec pccm aliud cogitatois. aliud
locutois. aliud opatois. Scdo m sumit
hec pccm. aliud est indm. aliud in se ipm
aliud i proxim. aliud in seculu. aliud in spm scm.
Alius tribz modis peccat indm. scdm ma
le p infidelitate de deo seciedo. i blas
phemado. sacra indigne tractado.
Alio m peccat qs indm. s ipm temp
tado. et hoc fit tripl. qz qn tepttat
qs dei potencia. vt cu sigs petit qn
di iusticia vt pcandes ferru vl du
ellu vl silia iudiciu q it. qn dei
miam vt cu qs dei bonitate examia

indecu dicit
pecc^m i s c.
pecc^m ad
in p^xim.

committit se stultis piclis. ¶ In se ip
peccat qs simulit tribz modis. salu
ncia s sbtrahdo sibi alia sumido.
vl vires qpria aggrediedo. In px
pcat et qs tripl. s pxio suo ~~ferendo~~
sua aufendo. s i ncce no scando
malo exeplo in pccm illu trahedo.
¶ Sumit ptea divisioes pccoz
scdm cam formale. et hoc tribz modis.
qm vl scdm qualitate vl scdm qnti
tate. vl scdm relatoem. Scdm qlitate
sumit hec divisio. pccm aliud e comi
ssi aliud delicti. quoz pmu est puari
cato pceptoz negativoz. Scdm vo e
puaricato pceptoz affirmativoz.
Itm p dcoz duplex peccat e contra duas
ptes iusticie. que sut declinare a malo.
et face bonu. Itm alia divisio sumit
scdm qlitate sic. Pccoz queda sut c
nalia queda spualia. s carnalia
maioris sut infamie. spalia maioris
culpe. Scdm qntitate sumit h divisio
pccoz. aliud mortale. aliud veniale. quoz p
dr pversio. scdm vlo inordinato. Vm p
cam morle e aversio total ab incommuta
bili bono. et pversio totalis ad comu
table bonu. Sz pccm veniale amor
voluptatis increata cit om tm. ¶
Scdm relatoem sumit h divisio. Pccoz
aut originale aliud actuale. Vltio sumit
divisioes pccm finale. et hoc duplr
vl qz scdm ipm appetible. vl scdm act
hois appetentis. Sumit h divisio scdm
ipm appetible. Omne qd e in mudo. aut
e concupia carnis aut concupia oclor aut
supbia vite. quoz pmu est deliciaz
appetit. scdm e appetit diviciaz. terciu
e appetit honoz. Scdm actu hominis

appetens d iudic pccm in vij. uicia
capitalia. s. supbia. inuidia. ira. ac
cidia. auaricia. gula. luxuriam. Q.
qz sut gnia opm. Na queda sut ma
la inse. ut illa que sm sua natura
sut mala. possut tn p aliqua cu
stantia fi bona sic homicidiu. Q
da sut mala sm se ut illa q p nul
la cuistantia possut fi bona. sic
est odire dm. ul fornicari ul hi. Q
da bona ise ut que bona ex gne ta
me possut fi mala ex cuistantia sic e
dare elam. Queda sut bona sm se.
ut que p nulla cumstancia possut
fi mala. sic diligere dm ex caritate.
Queda sut indifferentia ut que nec
bona nec mala sut. possut tn bona
ul mala fi. sic est moue pede sine
deliberatoe ul pcede.

De effectu pcci

Multa mala facit pccm ho vij
mi an morte z i morte z ~
pt morte. Ante morte pccm hec o
patur. Naturalia uulnat ut sig
cat in illo qui icidit i latrones qz in
tellect obscurat in cgtoe di. z affc
tepescit i opatoe boni. Gratuit sp
oliat. Tre. Dispsi sut la. s. Ne au ad
bonu peat. illa bona opa que qs p
ccado mortificat. alius saluadi dab
untur. sic qn qs cpali morte mori
tur. fres z ppinq eius i bois succe
dut. Aiam maclat. Tre. Denig e
sup car. fca. e. Ad pena etna ob
ligat. Gn. Q. cuq die exeo. mor
tuo. Consciam amaricat. Ie. vi
de qm malu z amax e de. Ind
at pu pccor cu ipsm. pcci. re.
Insensibile reddit. Gn. videbat ei
qi ludes loq. Simile huis icane
submergendo qui no sentit i collo la
pide donec in aqua ex naue pcia.
Anima occidit. qz sua uita. i.
do puat. Rg. saul irruit i gladiu. s.
Sz. no pccm ueiale dispoit ad mor
te. mortale uo inf morte. s. obstina
to detinet in morte. Ad alia pec
trahit. G. pccm qd p pniam no di
luit. mox suo pondere ad aliud trahit.
Ex. heu i mcayn. qui egress mag
occidit fratrem. Fode in insiga. Egss cor v de ar- cha
intempt est aqs. Et dina egssa e
ut uider z c. uirginitate amisit. Et
iudas egressus xpm tradid. Et
pt adulteriu dd. homicidiu secut
est. Et sic pz q pccm est pena pcci.
Pccm eni q ise e culpa de pcede
tis ptr pena. z ita dz ad simil cl
pa z pena. s. clpa dz ratoe actois.
Pena uo rone passiois. qz culpa e
qd facim. pena uo qd patim. lz g
omis clpa sit anb. no tn omis pe
na est anob. imo queda est anb
acta. queda adeo inflicta. queda a
ptrus parentib contracta. z qz eu qui
facit qd no de. iustu e pati qd debet
io omis pena iusta e z ad diuina p
uidencia. Q aut unu pccm nascat
ab alio. Qz appetit supbia qz uult oes
pcelle. dolz si aliqs ei equatur. z sic
ex ea nascit iuidia. Inuid uo qz de
facili irascit ~~ira~~ ei cui iuidet ido
ex eo nascit ira. Sz ira cu no pt se
uindicare tristatr. ido ex ira nascit
accidia. Accidia uo cosolacoem qrens
fac auar. Auaricia uo qz itpale
habundat pt mag excere gula. Gula

uo p uenes repletoem de facili sp
umat in libidine. et ita gelat luxu
am. ¶ Bona que fuit infructuosa
reddit. et hoc quo ad mitu et qntu ad
pmul. sic ramus abscisus ab arbo
re no pfert fructu s arescit et habili
tat ad incendiu. hec talib dr deut.
Maledcs eris ingdiens et egrediens. s.
eccam mariale ad orandu. qr talii
orato no est meritoria. imo dr aug. q
si tales se lignt cruce i cludut se p
dict qm excludat qr ia ineis pesse
sunt. ¶ Ex homie infcun factr. qr
i pecore est ignis auaric. fetor luxie.
tenebre ignorancie. umus 9scia. siti
9cupie. demones p esseru et hic ¶ Ua
cuu tande homine relinq. Gn. Ter
ra erat inanis et uac. et mito qrendo
ad hentes ligiur uba arecia. eo q
reliquit fonte uite et uena aqru
uiuentiu. ac paludib turbidis se
faciar. ¶ Fallendo decip. sic lignu
putrdu de nocte lucet et esca in ha
mo pisce decipit. Sz Stultu hoiem
demostrat qr peccando qs s oppndo
inpoit et ligna s dorsu suu cre
manda. collig. et illi sunt qui eu pc
ieto torqbit. Aug. Stult e in talu
statu uiue ing qs no audt mori ¶
Sexto q pecc i morte gelat hoiem
qr i morte puar h solacio uisibil
q diler. s. cibo potu. amicis rebz su
rege. pmo puat corpe. q nuqm ita
li forma recipiet. imo uelli hec sic
qm p dimidia pte corrosu e ulmi
bz. qr stupebit aia peccatis qn corp
resumend uidebit. Turbabe peccor i
morte qn uidebit 9cursu demonu

ad aiam. pentu ad res. Tre. Omes
amici ei aspnduint e. et c. ¶ Quo
scdo uidend e qualit pecc pum
homine pt morte ¶ Confusioem
hebit erop. de nudatae. ppha. Re
uelabo pude. in fa. tu. ¶ Expbra
tocm et audiet iuditio. M. Esuri
ui et no ded. m. Repe ac tute pua
bit. M. pirate irene. ex. li. pe. et ma.
on no ualebit ei catus iste. Req
em et. do. e ¶ Suffragus erite no
gaudebit. v. g. Unus eor no mo.
et ig. e ¶ Infirnum pcipitat. Ex
de lapide molari que piecit anglis
i mare dicens. hoc ipetu mittet ba
bylon in infnu ¶ Ado et elcis et oib
bonis separab. M. Ite maled. in igne
et. Astatu penitendi cader. Je tnsiit
estas finita e messis ¶ Omnis spes
spes mie pdet. ys. Nolo remanebit
testa ut pret igclis. s. caritatis de in
cedio. aut auriat parum aq de fouea
s. die mie ¶ Sic itaq peccm nocet i
pccd existenti. ac inpco morienti. Sic
qs multip nocet et peccm ipm defenu
et de illo pnitenti ¶ Quia glam pri
me inocetie nuqm recupabit. Sic
eni corrupta de cetero ugo no erit. ita
seml peccas nuqm se no peccasse gau
debit uel ultis exeplis onde. Namq
sanatoem uulnis semp mani cicatx.
Je. Qui seml furat semp fur ds fe
Nom eius dom discalciati de ceto pt
dicit. Je. Symo que dns alepm mudau
pt emdatoem tn semp uocabat Sym
on leplus. Je. teplu qd reedificatu p
destructoem prmi. nllo m simile fuit
i plenitudie pori teplo ¶ Ad pena

tp̄ale obligat. vn̄ nō exibit in̄ don̄
reddat nouissim̄ q̄. It regnū celoꝝ.
nō intbit. donec lignū. fenū. stipla.
i. pena pctoꝝ tā mortaliū q̄m ueia
liū que i p̄sēti soluta nō est sup
ipm̄ cremet. ¶ Angla retardat qđ
figatū est i absolō. qui pt q̄m p̄ri recō
ciliat ē fu. maluit tn̄ duob; annis q
faciē ei nō uidit. It tā diu differt
qđ angla quousq; fiat sīn omī macla
sic erat in bap̄mo. Temp̄ amissū xp̄
mū q̄ ē ꝯquirē potuit cū p̄mo nūq̄
recupabit. Jē. Nl uendit ad id q̄ uel
nō reutet. ¶ Obscurat oclm ꝯs
tōis. Et hoc p̄ stcora hyrundinū
que ipm̄ sigtur. intb. Et p̄ trabē
que in eo erat. Aug. Oclis egs odiosa
lux sic noctuis & uespilionib;. Ad
h nō de quodā ceco que dn̄s b; illu
minauit. nō tn̄ statī pfcē uidit. s; ui
dit hoīes p̄mo q̄si arbores ambulant.
¶ Affcm̄ reddit tepidū sic ipede uul
natus & sanat' claudicat. & arbor
mota de loco suo uītutis ad amittit.
vn̄ dcm̄ est homī pt pctm̄. spinas
& t. g. t. Et dcm̄ est serpēti sup pect'
t. g. Fastidiū boī grat. Exo. Aīa
n. nausiat sup cibo isto. Aug. Palato
nō sano pena est panis qui sano est
suauis. Jr' dix de se pt q̄m ꝯuisus fu.
Dīs ualebat malū insolitū q̄m bo
insolitū. ¶ Ad bonū opand' ipedit.
Gn. vxor loth respiciēs uersa est i
statuā sal. s. q̄ stile facit terā. Jr in
dolore pies filios filios bonoꝝ op.
¶ Ad resistend' temptatōib; debilitat.
Jud' sampsō pt ē mūl p̄dicem amu
sit uires. Et arbor lesa p̄ secur ciē

cecaueru̅t

uēto decit. ¶ Fuore minuit cari
tatis. sic eclypsis sol' dui p̄mod' no
cet t̄re. eo pco q̄ modico t̄pe s ūtu'
radioꝝ sol' s̄trahit'. Ex. dauid se
niat & cū opiret' uestib; nō cale
figebat & aq̄ calorē ignis & mi
nuit ul' extiguit. Dolorē & timo
rē decetō semp infligit. dolorē q
dē q̄ certū est de p̄petra culpa timo
rē aut q̄ incius ē de ueīa. Aug. Pe
nitēs semp doleat & de dolore gau
deat. & nō semp doluisse doleat.
¶ Pctm̄ corrūpit p̄tās liberi ar
bitrij dupl'r. s. in agndo & i susapi
edo. In agndo quidē q̄ nō pt sep
face q̄ oz. ul' uitare q̄ nocet. In su
scipiedo aūt q̄ grām stabilē nō pt su
scipe i hac uita. ¶ Jt corrūpit ro
dup'. s. q̄nt ad discretōem iudicij
int' bonū & malū. Jt. q̄nt ad delib
atōem ꝯsilij int' expediēs & inexpe
diēs. Jt. corrūpit affēs dupl'r. s. in
ordīe & i modo. q̄ n̄ est semp ordīat'
nec semp moderat'. ¶ Pctm̄ no
cet mltis. s. ipi facienti. Jt. pctm̄.
m. ꝯ me e. ¶ Hius qui fuit i pgato
rio q̄s nō possūt pctores uiuāx
tā efficacit'. sic si eēnt in grā. ¶ Jp
sis dāpnatis. & hoc p modū ꝯuicto
nis q̄nto eni plēs sūt in īfno tāto
maioꝝ horror & pena. fallit eni
in infno illa regla. Solaciū ē mi
seroꝝ socios hēe penaꝝ. ¶ Salua
tis & hoc p modū s̄tractōis. Alex
ꝯsortō at societate glificatoꝝ hetur
gaudiū accidentale. ¶ Denīq; nocet
ipis uiatorib; tn̄ p eo q̄ acies eoꝝ ꝯ
demnēs minuit' in illo q̄ pot' ipetr' 78

tu pro eo qd aliqs exeplo malo cor
rupit et scadalizat. ¶ Multa ma
la simulr euenunt hoi qd in pctm
aquo p pniam surrexerat recidiuat.
¶ Primu est q homo fit ipotetior
ad resurgend. heb. Inpossibile e eos
qui seml illuiati sut &c. ¶ Scdm e
q iuctu fortificat ad ipugnad. Au
de se lo. plis iquid ualebat malu i
oltu qm bonu in solitu. ¶ Tertiu
est q culpa fit difficilior ad remit
tend se. Oqm uults fca es in. ix. u
v. vii et de. qd uulf itatu tardius
sanat. Quart est qd ds fit diffici
lior ad placand. 2. Re. de semei q
ad pma petitoem ircit miam eo
tn pacto q staret uner. s qn satis
petiuit si ulla mia occis est. ¶
Quitu est qd dya est difficilior ad
expellend. Luc. Tuc assumit. vii.
spc neq se. et mgs. hi. l. &c. ¶ Deqe
de corruptoe spei moi et ordis. Vn
no q boitas nalis 2para ad aiam
qm speciosa facit de spes. s 2para
ad opus q modificat de mod 2pa
ta uo ad fine. s ad dnm ad que ordi
nat de ordo. Alio m corrupto spei
dissilitudo est aie ad dm. Na spes
aie silitudo di est. Corrupto uo moi
e diminutio uirtual incessiois seu i
finato potitie q ex hoc est qd aia
no sustentat cibo spuali gustado
qm suauis e dns. ¶ Corrupto a
ordinis est i aia. cui aspect et affec
de orsu est ad creatas ext naturale
situ. Cu eni h que e sursu sut ad
dm inuali situ i ordie sut. Alio qn
homo erit q i celsus. Alr puatio

spei est defortas siu carecia debite r
titudis uolutatis. Rectitudo aut
uolutatis e q no declinet alius ex
tmis. s ado pncip. refat et ad dm
fine. Cu uo s qd het attribuit au
ponit aliu fine qm dm curu est.
¶ Puato moi est excessus ipe
uolutatis. s cu uult ad dic uolu
tati 2ium. ¶ Puato ordis est
ausio uolutatis ado. et 2usio ipi
ad creatura. palit. Creata ratoa
lis aliquo bono est. sm tplicis cae
hitudine. s. efficietis cae et forma
lis ac final. Et io nata est agere opa
sua ado et sm dm et p dm. et hoc
modu spem et ordine s insitu. Sz
qm eade roal creata de nicho fca fu
potuit defice suus actoib. ut s op
atoes sue no eet ado. ac p hoc n sm
dm. hoc aut pctm est ipius spei mo
di et ordis corruptiuu. De pcto o

riginali se
cundu tem
pus. viij.

Expedito de pcto
in gne dd est de
pcto in spe. et pmo de originali.
p h de actuali. Licz g aia no sit ext
duce. tn original culpa ab aia ade tn
sit ad aias postior mediate carne
p 2cupias gnata. ita q sic ab aia p
cate infecta fut caro ade. et p ea esta
ad libidine ita semiata secu trahens
infectoem uiciat anima. Ex q p3 qd
pctm originale et est pctm i carne
et est in aia. s i carne matialr &
originalr. in aia uo formalr et
taqm in sbiecto. Sola eni aia su
sceptibilis e uirtutis et uicij. et tn si
cut dcm est ex 2iuctoe ipius ad core
corrupto. 2hit illd uiciu. sic qn quis

cadit in lutum fedatur et maculatur. Talis
autem infectio anime non est tantum anime pena
sed et culpa. Ipsa vero culpa que macula est
deletur in baptismo. Pena autem que fomes
appellatur scilicet pronitas peccandi rema-
net post baptismum. Sic enim curatur in baptismo
culpa quantum ad reatum dampnationis eterne.
quod tamen remanet ipsi pena que ad actum
et motum concupiscentie cum qua nos oportet
quamdiu vivimus pugnare non extingui-
tur. Concupiscentia per gratiam communem in aliquo
homine quod dico propter beatam virginem in qua
fuit extincta in conceptione filii per gratiam
singularem. Ex predictis patet quod persona corrum-
pit naturam et econverso natura corrupta corrumpit
personam. Nam per peccatum primi hominis corrupta
est humana natura. Sed natura sic corrupta
corrumpit personas alias. Non autem quod cor-
rupto prius est reatus nisi corrupto vi-
nature est in fetum carnis prout est principium
ad carnem alteram. Denique nullo modo debet
imputari deo infectio anime licet eam creando
infundat et uniat cum carne infecta quia
ordinatissimum fuit quod humana natura ita con-
deretur quod condita propagaretur et quod pro peccato
puniretur. Unde sicut in conditione servatur
ordo sapientie et in propagatione servatur ordo na-
ture sic in punitione servari debuit ordo iu-
stitie. Et ita patet quod non est contra divinam e-
quitatem si ad posteros culpa transmittitur.
Dicendum ergo quod originalis culpe transfusio non
est a deo necessaria condita sed a vitio pri-
mi hominis perpetrata. Et hoc est quod ait Augustinus
quod peccatum originale non transmittitur ad po-
steros per propagationem sed libido. Sic enim conditus
est homo ut spiritus preesset corpori et corpus
subesset spiritui quamdiu ille obediret suo
conditori et econverso. Si ipse non obediret deo

iusto iudicio corpus inciperet ei rebellare.
Sic ergo. Si adam stetisset corpus suum obe-
diens ei esset et tale ad posteros transmitteret
sed ex quo peccavit et caro eius facta est
sibi rebellis oportet quod tale ad posteros trans-
mittat. Et quod deus secundum institutionem prima-
riam eidem corpori animam infundat. Ex his
patet quod pater est causa peccati originalis in filio
sed causam hic intelligas non causam ef-
ficientem. Omnes per concupiscentiam nati
nascimur filii ire propter quod incurrimus defec-
tum multiplicem tam corporis quam anime. Ad
quod consequitur pena mortis et pena
carentie divine visionis et amissio-
nis glorie celestis non solum in adult-
is verum et in parvulis non baptizatis qui pe-
na mitissima inter ceteros puniuntur quia
solam penam dampni habent sed non penam sensus.
Originale peccatum sic curatur per baptismum
in parente quod nichil ab eo qui curatus est
transmittitur nisi ipsum peccatum originale. Si-
cut videmus circumcisus generat filium in
preputio. Et granum nudum proiectum seminatur
granum cum palea. Et hoc est ideo quia homo
non generat filium non secundum quod curatus est
sed secundum quod corruptus est in carne. Non secundum
quod spiritualis sed secundum quod carnalis. **De**
Originale peccatum **peccato ori-**
habet nomina et hoc **ginali secundum**
multiplici ratione. Secundum **rem. ix.**
est quod originale peccatum comparatur ad ani-
mam vocatur infirmitas quia reddit ani-
mam impotentem resistendi motibus.
Feditas quia per ipsum anima maculatur. Item
pronitas propter continuam inclinationem appe-
titus in malum. Item corruptio quia ducit ad
nichilum id est ad peccatum. Item vicium quia est di-
minutio bonorum naturalium. Item languor ne-

que dicitur iniusticia corrupta. Tertio nomina secundum quod comparatur ad corpus que vocatur lex carnis eo quod lege divina carni sit inflicta. Item lex membrorum que movet organa ad opera concupiscentie. Item tyrannus ipsum dominatorem qui violentiam inpassibilem compulsibilem. Item fomes que sicut cinis fovet ignem ita per ipsum fovet peccatum in carne secundum actum nutritive et generative. Item stimulus carnis qui stimulat carnem ad primos motus et animum ad consensum. Quarto nomina prout comparatur ad actus delectabiles et hoc vocatur concupiscentia quod sonat vicium in actu prout est in adultis. Item concupiscibilitas que sonat vicium in potencia prout est in parvulis. Quinto nomen secundum quod comparatur ad primum hominem a quo contrahitur sic vocatur peccatum originale quod est carencia debite iusticie.

De primis motibus. x. capitulum.

Cum peccatum aliud sit actuale et aliud contractum, ipsum peccatum actuale frequenter a primis motibus habet ortum. Unde sciendum quod in statu innocentie non movebatur sensualitas nisi secundum modum rationis. In statu hominis non poterat in eo esse peccatum veniale. Nunc autem quia sensualitas rationi repugnat ideo per primos motus incurrimus continue peccatum veniale. Primi motus et si particulariter et singulariter possint declarari omnes tamen nullo modo possunt caveri, quia sic sunt peccata sed pene peccati. Et ideo merito dicuntur venialia quia hoc ipso digna sunt venia. Primus motus sic describitur quod est motus sensualitatis secundum impulsum fomitis impetuose tendens ad fruitionem creature delectabilis. Duplex motus distinguitur quantum spectat ad presentem materiam, scilicet primo primus qui est naturalis et secundo primus qui est sensualitatis. Cum ergo loquimur de primis quod sint peccata intelligendum est de secundo primis, quia primo primi non sunt peccata cum sint naturales et extra genus moris. Quod patet per hoc quia non sequuntur ymaginationes sed solum naturalium qualitatum actionem. Motus autem secundo primi sunt peccata, quia sunt actus inordinati in genere moris. Quod patet per hoc quia tales motus sunt sensualitatis que subiacet in talibus dominio voluntatis. Voluntas autem est principium moralium sicut dicitur Metaphisice in vii. Hinc est quod in genere moris incipit ubi primo dominium voluntatis invenitur. Ibi autem est in sensualitate. Primus ergo secundum predictam rationem predicatam sit in sensualitate peccatum non tamen hoc et mortale sed tamen veniale, quia voluntas non habet dominium completum super primos motus qui sunt sensualitatis ut in illis actibus qui ex ipsa voluntate procedunt, sed habet in eis dominium incompletum sicut est in illis actibus qui non ex principio rationis procedunt. Et tamen voluntas talem motum sensualitatis impedire poterat et ideo peccatum veniale. Primi quia motus ideo sensualitati attribuuntur quia talium motuum principium est sensualitas et subiectum. Attendendum ergo quod primi motus secundum predicta sunt peccata venialia triplici ratione. Primo quia movent ad illicitum. Secundo quia sunt quodammodo voluntarii non secundum se sed quia sic dicuntur esse non impediti a voluntate ut est in precedente apprehensione. Tertio propter delectationem annexam, cum enim anima per delectationem coniungitur creature obtenebratur et peioratur sicut quando coniungitur deo illuminatur

& melioratur. ¶ Nota quod homo pronior est
ad malum quam ad bonum multis de causis.
¶ Primo quia sicut dicit apostolus. corpus quod corrumpitur
aggravat animam trahens illam. scilicet ad malum et
non sic erigens ad bonum ¶ Secundo quia dicit
Augustinus. plus valet malum involutum quam bonum in
solutum. ¶ Tercio quia naturaliter est facilius descen
dere quam ascendere. et unus magis trahit
iiij deorsum quam x. sursum. ¶ IIII. quia incitans
ad malum presens est. sed finis virtutis ab
sens est. Delectabile enim apprehensum per
sensum vel per ymaginacionem quasi de necessitate
movet concupiscentiam. ¶ V. quia plures cum
stantie requiruntur ad bonum quam ad ma
lum. ¶ VI. quia tendimus ad nichilum per prin
cipium. scilicet ad nichilum. ¶ VII. quia
fomes qui movet ad malum est semper
inter nos. gratia vero quam querimus extra
nos est. ¶ VIII. quia vires anime sunt
active ad diligendum temporalia. sed passive re
spectu materiales ad ea que sunt gratie et
glorie quia non possunt habere virtutes per modum
acquisitionis. sed per modum receptionis. unde
et malum possumus facere per nos. sed bonum
non possumus sine gratia adiutrice. **De mo
rosa delectatione et consensu in peccato. xi.**

Delectatio carnalis morosa mor
tale peccatum est. Sed illa de mo
rosa non quam ex consensu est. Unde non in
telligitur hic mora temporis sed consensus.
¶ Sciendum ergo quod delectatio que consistit
citra consensum veniale peccatum est. Secundo
procedit consensus ulterius magis quia vult in
terius in delectatione voluptari. non
tamen vult in opus procedere. Talis namque consensus
est inter mortalia computandus que maxime
intelligitur in peccatis carnalibus. Verumtamen
iste consensus in illecebram duplex est quia

consensus in illecebram aliquis est subitus
non per prehabitam deliberationem. sed ex sola
corruptione rationis quam precedit appeti
tus sensualitatis in primo motu. Ta
lis consensus dicitur subreptio et est peccatum ve
niale. Alius est consensus in delectatione
morosam que est ex deliberatione rationis.
et istud est peccatum mortale ut dictum est.
Si autem ratio consentit cum deliberatione que
fit per rationes divinas hoc modo. quia omne
lege dei prohibitum est vitandum. tunc
dicitur esse peccatum in superiori parte rationis.
Si deliberatio fit per rationes humanas hoc
modo. omne in quo transcenditur mo
dum virtutis est vitandum. tunc dicitur
peccatum esse in inferiori parte rationis. Ad hoc
procedit consensus ulterius quando sibi proponit
opus consumare. Tunc voluntas pro facto
computatur. et si facultas deesset perficiendi
opus ipsum. Secundo consequitur consensum
et opus eius que divina lege sunt
prohibita peccatum est mortale consumare. ¶ Ex
predictis collige distinctionem. quia delec
tatio duplex est. scilicet naturalis et voluntaria
in delectatione prima naturali nec est meritum
nec demeritum. Voluntaria duplex est.
quia alia est in creatore alia in creatura.
Delectatio est que in creatore bona est
digna. psalmus. Memor fui dei et delectatus. Que
autem in creatura est. duplex est. Quedam
enim est propter deum. et hec bona est. sed
sumitur delectatio pro operatione rationis non
pro passione. De qua psalmus. Delectasti me
domine in factura tua. Quedam est contra deum. et hec
similiter duplex est quia quedam est non contra
deum sed preter deum. Quedam vero contra deum est. in peccatum veniale
et hoc est peccatum mortale. xii.

De peccato veniali.

Peccatum ueniale minoris est culpe.
Nam inpuuulis post baptismum pri
mo surgunt uenialia post hec morta
lia. ¶ Veniale autem peccatum est ut ait
Augustinus quod hominem usque ad reatum per
petue mortis non grauat sed penam meret
et facili indulgetur. Peccatum ueniale sem
per est ab uoluntate. et hoc mouere uel per
mittere uel cohibere non. ¶ Peccatum
autem est ueniale tribus modis. ¶ Primo
ex genere sic uerbum ociosum est ueniale. ¶
Secundo ex euentu secundum quod propriam de
mortali fit ueniale. ¶ Tercio ex causa ut
quando fuit quedam ex infirmitate uel igno
rancia. Unde quamuis mortalia tamen dicuntur
uenialia scilicet remissibilia. et comparatione
ad peccatum quod fit ex certa malicia quod est
irremissibile. ¶ Sciendum quod peccatum
ueniale numquam post mortale fit. ita uidelicet
si intelligatur idem secundum speciem quod prius
fuit ueniale mortale fit. et hoc neque quantum
ad actum. nec quantum ad maculam. Ratio
huius est quia nulla res potest mutare spe
ciem suam. peccatum autem ueniale et mortale
sunt diuerse species peccati. Unde tamen actus
qui ex se est de genere ueniali potest mortale fi
eri .iiij. modis. ¶ Primo ex consciencia quod quic
quid fit contra conscienciam edificat ad
gehennam. et si sit contra conscienciam erro
neam. Et hec est racio quia cum peccato duo
sint. scilicet auersio et conuersio. penes primum
iudicatur peccatum. quia auersio a deo est
quasi formale. et conuersio ad creaturam
quasi materiale. Quamuis igitur leuare ca
lamum dextra uideatur leue uel indiffer
ens. tamen fit contra conscienciam peccatum est quia
spernitur bonum incommutabile. et ita fit
auersio a creatore. ¶ Secundo ex complacen
cia. Unde Augustinus. Nullum peccatum adeo ueniale
quod dum placet non fiat mortale. ¶ Tercio
ex dispositione quia per frequentem lapsum in
ueniali disponitur homo ad mortale. et secundum
hoc intelligitur illud. Ieronimus. Vitasti grandia uide
ne obruaris arena. Hoc dicit quod sicut se
pe de peccatis minimis uenitur ad magna.
sicut de modica scintilla quandoque surgit ma
gnus ignis. Prouerbiis. Qui minima negligit
paulatim defluit. ¶ Quarto ex progressu.
quia quando insurgit ueniale. si non prohibetur
potest progredi usque ad mortale. non quia
ipsum ueniale in se fiet [hole] mortale.
occasionaliter fiet progrediendo [hole] do mor
tale. Istud patet in primis motibus que
inter uenialia computantur. sed quando delecta
tio conualescit intantum quod consensus accedit
iam peccatum est mortale. ¶ Differencia est inter peccatum
mortale et ueniale. quia peccatum ueniale est li
bido siue uoluptas in creatura citra deum.
Mortale uero est libido siue uoluptas in cre
atura supra deum uel contra deum. Rectus ordo est
enim ut bonum incommutabile preferatur com
mutabili. et honestum utili. et uolunta
ti nostre uoluntati. et racio sensualitati.
Quando ordo iste peruertitur tunc peccatum committi
tur. ¶ Utrum aliquis possit uiuere uel esse sine
peccato ueniali dum est in hac uita uidendum
est. ad quod dicendum. quod si loquimur de to
ta uita hominis qui peruenit iam ad etatem ad
ultam de excellencia ac speciali est gracia. Nec
tamen sine peccato ueniali sit. sicut uidetur beatus Au.
dicere de beata uirgine. Si autem loquimur
de aliqua particula uite presentis. sic potest aliquis
esse sine ueniali peccato. Istud patet per exemplum quia
nauta potest singula foramina nauis in
uno obstruere ne aqua intret. sed non potest omnia
simul obstruere ut aqua numquam intret

quando

Vñ caritas ē pfcā nō facit qđ pcc̄
ueiale nō aduenat; ſ; facit qđ non
duret. Queadmodū camin̄ ignis
nō facit ut gutta aq̄ ſibi nō appoa
tur; ſ; facit ut appoſita citius extin
guat; pfcā enī caritas ſtatī infla
mat hoīem ut pccō ueīali doleat
ꝛ peniteat qđ nō facit caritas ipfcā.
Vñ, inpfcīs aggnt̄ multa ueia
lia p que fit ad pſtratoē maior
diſpoſitō. De effc̄u pcc̄i uenialis.

Effcs pcc̄i uenial' multip̄x. xui.
eſt. Primꝰ ē ad penā
oblig[illegible]at. No aut̄ determiare
ꝛ pciſe obligat ad penā etnā ul' p̄
gatoriā ul' pſntis ſatiſfcōis. ſ; ad
illaꝝ aliqm̄ penā. Rō m̄ ſm forū
ecce pſentis ſatiſfac̄ homo leuiꝰ.
ſ; ſm foꝝ purgatorij punietur gͣ
uius. ſm uō infn̄i, puniet̄ pueiali
gruiſſime ē etnalit ſi cū mortali
ꝛ ueiali deceſſit. Exemplū eſt de h̄
uinis q̄ ualet ī uno loco. vi. denari
os. ſi ducit̄ ulcius ual; unū ſolid'
ꝛ ſi ducit̄ adhuc ulcius ual; duos
ſol'. Pena tn̄ illata inifno pueiali
in ꝯpabilr̄ minor eſt q̄ illata idem
p mortali. Vñ ſol; dici qđ pena illa
ta inifno p mortli ē ſic ſoliditas
illata pueniali idem ē ſic ſupficie'
illata pueiali ī purgatorio eſt ſic
linea illata pueiali ī pſnti eſt ſicut
pūct'. Vñ ſic iſta q̄tuor ſūt īpporcō
nalia ita int̄ penas pdcās magna ē
dcā. Scđs effcs eſt q' pccm̄ ueiale
aīam maclat ꝛ ponit̄ tale exemplū.
Aliqn̄ enī denigratur aliq' ymago de
picta intm̄ ut uidi nō poſſit. Aliq̄

uo ſic obſcurat̄ ut uidi quidē poſ
ſit ſ; nō plene diſcerni. ꝛ ideo p̄ ta
lem dcām dic̄ G'. qđ ueiale obſcu
rat mortale obtēbrat. De macla u'
iſta dc̄ē q' ī ſaluādis oīe pccm̄ ueī
ale delet̄ ī pſnti a gr̄a finali ꝛ h̄
qn̄t ad culpā ꝛ nō qn̄t ad penā in
mo illa ſoluet̄ ī pgatorio. Delet
aut̄ gr̄a final' pccm̄ ueiale ī cōpā
diſſolutiōe corporis ꝛ anime exitiue
ꝯpletoē ꝛ ſm hac̄ q̄uius nō ſit mo
tus ꝯtcōis ad dē direct̄. Sm hoc
intelli' uerbū Aug' qđ dic̄. qđ inp̄
gatorio pt̄ ēē abſolutō a pena ſ;
nō a culpa hoc ab antiqs dcm̄ ē.
ſ; m̄ ꝯmunit̄ tenet̄ q' pccm̄ ueia
le hic delet̄ ī artic̄lis ꝛ qm̄ ad cul
pā ī pgatorio purgat̄ q' dn̄s d'
de quibzdā pcc̄is qđ nō remitt̄ ī ſe
culo nec ī futurō. Expoſit g'. q' ueia
lia dimittūt̄ ī futurō. q' ſ; intelligi
qn̄t ad penā tm̄. tūc expō. g'. nul
la eſt q' ē mortalia qn̄t ad penā nō
pgāt̄ qui hic ſoluta nō ſūt. Ter
ciꝰ eſt q' minuit feruorem caritatis
ſic aq̄ iniecta pieccia l; ignē nō ex
tinguat feruorē tn̄ illi' tpat. Quart'
eſt qđ potencias aīe ī opib; bonis
laſſat. ſic qn̄ ponit̄ onus ſup eq'
mun eſt pmpt' ad ambulandū.
Quint' eſt qđ retardat agl'a.
q' homo qui debet ꝛ poſſet ſtatī
pt' mortē euolare. cogetur pt̄ ue
nialia ad tpc ī pgatorio expectare.
Nuqm̄ enī ab aliq' facies di uidebit̄
donec ſoluat p penas minimū q̄
drante uenialiu' pccoꝝ. Oportet
quelib; ita mund' ēē dn̄i introitū

Fo[r]

i menſura

padysi. sic fuat innocentia baptis.
¶ Sextus est quod bona celestis glorie di
minuunt non quidem illa que iam de
bentur et que debentur in premium repo
sita sed que deberentur si venialia non fierent.
quia medio tempore possent aliqua bona fieri
que fuerunt illa. Preterea pro impetratione
venialium oportet nos opera quedam con
vertere ad solutionem huius debitorum per
que nobis deberet crescere cumulus eterni
premii. ¶ Septimum est quod venialia sepe
sunt occasio peccatorum mortalium. et hec .iiij. modis
sicut habes sub titulo precedenti. ubi dicitur quod actus
qui ex se venialis est potest fieri mortalis .iiij.
modis. hoc est singulariter advertendum
quod ad remissionem peccati mortalis exi
gitur displicentia actus peccandi cum volun
tate imposterum abstinendi. sic quodlibet pec
catum veniale implicitum non dimittitur nisi
et actu et proposito deseratur. De septem

De septem vitiis capitalibus mgrie. xiiij.

Peccatorum
actualium unum est
initium. Duplex radix. triplex
fomentum. Septiforme caput. Ini
tium dicitur superbia unde Eccl. Initium
omnis peccati superbia. ¶ Duplex vero
radix est. scilicet timor male humilians
et amor male accendens. Cum omnis
timor ortum habet ab amore. Nullus
enim timet aliquid perdere nisi quod amavit
habere. ¶ Triplex peccati fomentum est.
scilicet tria que sunt in mundo. hoc est concu
piscentia carnis. concupiscentia oculorum. et super
bia vite. ¶ Septiforme caput est.
scilicet superbia. invidia. ira. accidia. ava
ritia. gula. luxuria. Inter que sunt quin
que spiritualia duo carnalia. Suffici
entia horum .vij. vitiorum sic potest colli

gi. Voluntas nostra sic deordinatur. quia
quod appetit non appetendum. aut quod fugit
quod non est fugiendum. Si primo modo aut
est intrinsecus et sic vana gloria. aut extrinsecus
et sic avaritia. aut intrinsecus et tunc est
delectabile. scilicet delectabile aut est ad
conservationem individui et sic est ali
mentum quod appetit inordinate gula
aut est ad conservationem speciei et sic est co
itus quem appetit luxuria. Si autem vo
luntas deordinatur quia refugit quod non est
fugiendum et hoc potest esse dupliciter aut
enim refugit secundum perversum instinctum ratio
nalem et sic est invidia. aut secundum instinc
tum concupiscibilem et sic est accidia. aut secundum ir
ascibilem et sic est ira. Ex his patet quod quia quatu
or sunt principia appetibilia et tres se
cundum quorum instinctum est fuga.
ideo tantum sunt .vij. capitalia peccata. Peccata
que predicta sunt quandoque publice se ostendunt
ut que directe fiunt. quandoque vero sub quadam
specie boni palliata decipiunt. Unde superbia
quandoque dicit ad hoc volo preesse ut possim pro
desse. Ira dicit. non debent illata mala
tolerari. ne consuescant inferri. Invidia dicit
alius bonum non cupio ne in successio
nibus elevetur. Accidia dicit. ad hoc in
laboribus non parco. ne indiscretionis argu
ar. Avaritia dicit. ad hoc sunt congreganda.
ne per inopiam committatur furtum vel ra
pina. Gula dicit ad hoc est corpus cibis et
potibus delectationibus nutriendum. ut sit
fortius ad serviendum. Luxuria dicit ad tempus
debet quisque ad libitum vivere et postea fre
tur penitere. ¶ Septem vitia comparantur
.vij. bestiis. Vana gloria comparatur leo
ni. Invidia cani. Ira lupo. Accidia
asino. Avaritia ericio. Luxuria porco.

Gula ṗsis. Alio m̄ ꝯpant̄ septē ui
cia. vij. infirmitatib;. Vana gl'a ꝯpa
tur inflatōi. Inuidia lepre. Ira fre
nesi. accidia letarie. Auaricia ẏdro
pisi. Luxia febri. Gula epẏlepsie.
¶ Septē uicia xpi passiōe curant̄
Capitis ī cruce īclinatō curat supbi
am. Oratō p̄ inimicis irā. Aptō lat'is
inuidiā. Portatō crucis accidiā. tra
ditō spc̄. . pri coꝑis cruci. matris
discipłō. uestimēt̄ crucifixorib;. hec
inq̄ curāt auariciā. Flagellatō luxi
am. Potatō fellis gulā. De supbia
Nunc dicendū ē de sptē uiciis. xv.
capitalib; in spē ⁊ pmo de sup
bia que est regina omniū uitoꝝ. Est
aūt supbia ut ait Au. puse celsitu
dinis appetit'. vn̄ sic idē au. ait. So
pbia omib; inuidet. Ɫ supiorib; q͛ il
lis nō equat'. inferiorib; ne ei equant'
pibus q͛ ei equant'. ¶ Supbia dr̄ i
ī oī peccō icui omis pcti t'plici ratōe. Primo
ꝑ cām que inuenit' ꝯtēptō dī q͛ in
est queda cā pcti. Iste aūt ꝯtempt'
ē auūsio a creatore qui ī omi pccō ē.
ū ꝑponit' bonū ꝯmutable bono
ī ꝯmutabili. Quia sic sn̄ caritate a
lie ūtutes nichil sūt. ita sn̄ supbia
alia uicia nl' sūt. abstrahe supbiā
⁊ he supbiā ⁊ hebis grām. q͛ sup
bis ds̄ resistit. humil aūt dat grām.
Connexū eni nūq̄ hr̄ nō est recep
tiuū. s; ꝯcauū. ¶ Sm̄ q͛ pmū fu
peccat̄ hoc eni gn̄e peccauit dẏa'
dẏa' in celo. ⁊ pmūs ī padẏso. ¶
Tercio q͛ ex ea nascūtur alia uicia
ꝟ p̄ . . us ⁊ posꝰius. hoc ē mediate
ul' ī mediate sic hr̄ s. het titulo

de effectū uitoꝝ. Est eni int' supbi
am ⁊ uanā glam dr̄a. q͛ l; hic
ut' biq; sic appetit' ꝑpe excellente
tn̄ supbus appet sibi magr̄ int'
s; uanigl'os' appetit ī ore alioꝝ
appere ꝑ laudē ext'. ¶ Diuisa pec
cata dnt' radices ⁊ uicia sū cae
alioꝝ pccoꝝ. s; diuisis respectib;.
Supbia eni dr̄ iniciū ꝑ tres ca'
s enumatas. Libido ē dr̄ cā
omis pcti sic ait au. ⁊ hoc ꝑ de
lectatōem create que ī ordinate
trahit aīam ⁊ aucit a sūmo bo
no. Est eni libido ꝑua uolūtas in
pba q̄ mouet' aīa rōnal. ad hoc q͛
qd̄ delectet' in creatā. Cupiditas
ē dr̄ radix omniū maloꝝ. sic d'
ap'. ⁊ hoc ꝑ cande cām sic libido.
Est eni cupiditas ex amore ī ordia
to ad creaturā. Luxia ē sm̄ cassi
anū dr̄ radix omis pcti. q͛ carna
les delectatōes sūt nr̄ nāles. ad nā
lia aūt pni sum' ⁊ difficult' resis
tim'. ¶ Inanis glē. vij. sūt filie
sm̄ gr̄. Pria est inobediā. q͛ uani
glosus in nullō uult uidi inferior.
q; fiet si facer mandat. Sa ē ꝯte
tō q͛ uult uinc̄ cū clamore ⁊ ꝑ
hoc appere. Terc̄ est iactācia qua
q̄s enūciat bona ꝯsua ut lauda
bil' appeat. Qrta est ẏpocsis que
q̄rit inexioib; hoib; appere. Qn
ta est ptinacia q̄ fcm̄ suū malū ul'
dcm̄ defendit. ne errasse uideat'.
Sexta discordia q̄ ꝯtra omē dcm̄
assumit' ꝯcui ꝑ uanā glam. Sep
tima ē nouitatū ꝑsupō qua q̄s
noua . d' ul' inuenit ut laudet'.

¶ Quatuor sunt spes superbie quo assi
gnat. Gr. xxxv. Job. Prima e cu
homo a se ipo estimat bonu hre
q het. Va si de supdatu plus tu
meritis accepisse putat. Tercia cu iac
tat se hre q no het. Quarta est qn ce
tis despectis singlarit uult uideri
p prima et sam spem iniuriat h
do mse. q p pma poit se homo tota
cam sin boi. Sz in sca poit se cam
pncipale. In tcia do spe iniuriat
homo do et primo. In qrta aut in
iuriat deo in hoc q no het. ¶ Gra
dus supbie scdm bn. sunt. xii. qui st.
Curiositas. Mentis leuitas. Inepta
leticia. Iactantia. Singlaritas. Arro
gantia. Presumptio. Peccator defensio.
Simulata confessio. Rebellio libertas pec
candi. Consuetudo. Nimius istorum sic
accipe. homo p supbia iniuriat &
cui d3 ee sb inferior et homi cui d3
ee par. Sex primi grad determinat
scdm iniuria primi qui d3 ee par.
Quatuor alii scdm iniuriam que fit
hoi superiori. Duo ultimi determina
tur ppter qntitate ad iniuria que do
imediate fit. hoc ido dicim q et
superiores grad inde redundant
s3 imediate prio. Grad aut uocat
q fit a minori pgressus usq ad m
aius. Primus enim mal est. Scds pe
ior et sic ascendedo inueniuntur. qd
ultimi est pessim. Vn iniuria quee
tr paris e minor. Illa uo que est
tr superioris e maior. S3 illa que est
tr di est maxima. ip q x taliter isti
gdus ordinant. ¶ Superbia multa
mala facit. Primo id q d' est usur
par. s. glam. ysi. Glam meam al n
da. In bonis enim opibz que faciunt duo
sunt. s. honor et utilitas. Sz primu s'
dns reseruat s' nb tribuit. Vn debe do
sua pte relinqre si nolit' nolint spo
liari. ¶ Scdo pfcos uiros ipugnat.
Superbia est enim qsi turris babel que
usqz ad celos. i. usqz ad celestes uiros
pt pringere. Aug. Superbia et bonis opib
o. insidiat ut pereat. vn superbia inex
pugnbil est sic castru in alto monte
situ. ¶ Tercio gradi homine denu
dat. pe. superbis ds resi. ij. R. Mon
tes gelboe nec ros nec pluuia et c.
vn scdm natam anexu no est recep
tiuu s3 cauu. ¶ Quarto homine
do puat. hu. des. uit. Superbia au
fert m dm. iudia priuira me ip.
Superbia do est odibil. pu. Tria s'
que odit dns pauper superbu. et c.
Dm ipugnat. q uexillu inimici. i.
dya. ponit i suo castro et deponit
uexillu xpi. s. cruce q homo sep
debet ptare. scdm c. Qui uult p me
ue. Dya homine assimilat. ipe enim
dya est rex sup o. fi. sr. vn sic do
cto de caritate. In hoc agnoscet oes.
q m. estis di. si dilectoem hui ad.
in i. pt dee dya de superbia. In hoc a
gnoscet et c. homine stultu de monst
q ancilla ornat. et dnam nuda reli
qt. ij q mag pmodico uedit. i. lau
de. p. q credit se posse cu superbia ille
attingere. q dya ia existes no potuit
cu superbia remanere. Dicit q scande
tes in altu de facili cadunt. et qui se
eleuant sb hostio humili de facili ca
put ledunt. De inuidia. xvi.

p nori

Inuidia est ut ait aug. odiu felicita
tis aliene. vel secundum iohem dam. In
uidia est tristicia de alienis bonis.
Dicitur aut inuidia an uidendo qz non p
uidet bona alior. Vnde displicentia bo
ni que est inuidia prouisionem intio
re vel exteriore sic uult. Sen. dicit.
Quicquid mite fugimus ingestu odi
ux uidemus. ¶ Nunqz filias habet
inuidia secundum b. prima est odiu quod est
uelle malu alicui et nolle bonu.
Sa exultatio in aduersis proximi. Tercia
afflictio in prosperis proximi. Quarta su
surratio proximi que detractatio latens.
Quinta detractatio. hec aut fit in aperto
inuidit qz melior apparens cum detra
hit. Inuidia multa mala facit. Delu
mine cecatur qz bona proximi uidere non
pt. vn inuidus comparatur noctue et ue
spilioni. Aug. Oculis egris odiosa lux.
que puris est amabilis. De uita mori
b. panis uita fortiu roborat. p
uulor necat. vn inuidus comparatur
febricitanti. cui et boni cibi sunt seu.
¶ Deo contrariatur quia tam bonus est ds ut
ait aug. qz et de malis bonu elici
at. Sz inuidi isti tam mali sunt quod
de bonis malu eliciunt. Item ... diuina
bonitas omnia sua comunicat. isti
uero non. Item deo placet bonu hominis
ac malu displicet. Isti aut econtra
bonu grauiter et uane pistunt. vn sicut
omnia munda mundis. Sic istis omnia
inmunda sunt. et sicut bonis mala co
operantur in bonu. ita inuidis bona
cooperantur in malu. vn tales con
uertunt aurum in turpe. gemmas in u
ginu in palea. uinu in aqua mel
in fel. diem in nocte gaudiu in mo
rem. rosam in paluze. balsamu in ster
quilinium. electuariu in uenenu.
¶ hominem maledicit. ys. de qui
dicit bonu malu et c. ¶ Stultu
efficit. Nimis enim errat qui sibi
uult id eo vn occulum erui quod et a
lij unu eruat. Sic facit inuidus
et dya. qz per hoc quod alijs inuidere
magis nocet. ¶ Auctorem suu tor
quendo ledit. Senec. utinam inuidi
omnibus ciuitatibus aures et oculos
haberent ut de omnibus ciuitatibus au
res et oculos profectibus torquerentur. ¶
Primu fraudulenter decipit. vn
inuidus comparatur cani qui blanditur
in facie. et mordet a tergo. Item inde quod
osculo xpm tradidit. Item peior hom
qui ledit hominem qui eu nunquam
molestauit. De ira. xvij...

Ira est ut ait aug. ulciscendi libi
do secundum cassiodor. Ira est motus animi
concitatus ad penam. hec est diffinitio
ire puniciu non prelu. de qua hic est
agendu. ¶ Ira aut ... duplex habet
esse. s. esse nature et esse moris pu
g inordinat ab optimo. hec esse
morale quo uiciu est qz ira non peccatum
est ratione pure passionis immo peccatum.
Sz quia hoc dicit quandam actionem p
qua deordinat hominem. et quo ad
deu. et quo ad primu. Vult enim ex
petere aliquam uindictam quam non debet
in ado expetere uel audire sibi deo
constituto. ¶ Vtrum aut quis tenetur re
mittere iniuriam inimico petenti.
Nota distinctionem quod eruditis solet
dari ea. ¶ Primum est rancor iastro

Sm rancoris signu in effctu. Ter
ciu e acto 9 iniuriante. Primu
te quil3 stati remitte & si no ro
get. Sm remitte ueniā uacit
petiti .i. pato emedare. sm facl
tate suā. Tertiu no te remitte. Si
uo scire uolius utru ille cui fcā ē
iniuria debeat amiciciā qrere. ¶
Sciend q duplex est debitu. Pmu
ē necitis sn quo no est sal. Sm
est pfcōnis qntad prim debit
no tene quis recōciliatoem qrere.
S3 de ho dic cris. qd talis deb3
recōciliatoem querere. ut dupli
cē coronā 9sequat. unā qr iniuriā
passus ē. alterā qr pcor rogauit.
Dns ponit tres gdus circa irati
uē cu dic. Omis qui irascit fri
s. reus ē iudicio. Qui aut dixit
racha reus ē 9cilio. qui aut dix
it fatue reus erit jehene ignis.
De hus dicend qd si crescit grad
culpe crescit & ordo sniē. Un tec
te ira sn uoce iudic. ira cu uoce
9cilio. ira cu sermoe 9tumelie
iehēne ignib3 mancipat. Sm
Au. ē in pmo ira tm. In 2o ira
& uox. & certa expssio irrisiois.
Dic aut G. q iudiciu ē cāe dis
cussio. 9ciliu sniē diffinitio iehē
na ignis sniē execucio. Nondu q
re reddere malu p malo e fragili
tatis. sic fecit ioab. qndo inter
fec abner. s. interfectore fris sui a
sahel. S3 redde malu p bono est
puisitatis. sic fecit iudas tradedo
dnm. Redde bonu p malo est p
fectois. Sic fec stephs qn p inimi

cis orauit. Redde bonu p bono ē
equitatis. sic fecit assuer qndo mar
docheu honorauit. ¶ Filie ire sm G.
sut. vi. Pma est rixa. h est audax
uolūtas uindicadi iniuriā fcā pce
des. Sca ē timor mētis. h est uolūta
uindicādi fugiēs adulante ī p estima
tas inimicicias. Terc 9tumelia que
ē uolūtas se uindicas p exprobratoez
maloz. Qrta clamor qui ē uolū
tas se uindicās in exaltado uoce pui
rupui ad alioz aures puenies. Q
nta est indignatō que est uolūtas
se uindicās p signu molestie exterius
declaratu. ¶ Sexta est plasphemia
que est uolūtas se uindicās p oblbri
u deo ul scis illatu. ¶ Exira ueni
ut mlta mala. hospitiu spc sci tur
bat. G. du ira animu pl'sat sco
spui hospitiu suu turbat. Na sic in
pace scs est loc di. sic i discordia loc
dyā. Tales & sut incēdiarij. dom
di. Q. incendut igni sciu t. int. Un
isti sut siles dracōi qui emittit
ex ore ignē. Qr di est sibi usurpat
s. uindcām. ys. Michi uindicam &
ego retbuā. Tal fac se iudice &
dm uult ēe tortore. sic d Au. Dic
eni mal' in mordib3 suis. Dne occi
de malu inimic meu. Rndet ē ds
Qr uestru ambo eni estis mali. In
mo tal' uult ēe auctor & iudex in
eade cā. ¶ Stultu se de mrat qr
pcor suu mittit gladiu ut ledat
tunicā inimici sui. Imo si sapiēs
facer pius de se ipo iudicare debet
irā. s. p zelu adus irā suā puniend
assumēdo. ¶ Limā pctōis 9tinc

In margin beside "Au. ē in pmo ira tm": 1o 2o ira. ira & vox

intubiginē de p̄uatōis. Adulātate
enī que ipm̄ debet apꝛo mūdare p
impatiām magis īq̄nat. ⁊ fornax
mutat eis auꝝ intuprū. ⁊ flagellū
ex g̃no facit paleā ¶ Dura ſniām
inuditō expectabit. Cū enī dn̄s īp
brabit quib᷑dā. Nud᷑ fui ⁊ nō coop
me. Q̄ dcīuruſ est illis. qui nō solum
nudos nō uestiūt. ſ; ⁊ uestitos spoliāt.
¶ Bellū mūdi carnis ⁊ dyā. Ꝯc̄ sei
staurat. ſ; sapiētes sedāt miōres gn̄
tas ꝑ maiores que īminēt ¶ Ma
lā faciūt ꝯmutatōem. q̄ aufenti tu
Fame nicā boc. dāt palliū ī nocēte ¶ Re
media ire sūt silentiū obſuatō p̄ū.
Cū defecīnt ligna extinguet᷑ ig̃.
p̄tea sic exꝯllisiōe duoꝝ corpm̄ eli
cit᷑ ignis. sic eramiacis ubis aliq̄ꝝ
ira. ꝓu. Rn̄sio moll᷑ fugat ira. ſ
mo di. ex. ſ. Idē q̄ qui caue auribꝫ ⁊
c̄. ¶ Unite passionis ꝯſidatō. ſ.
Si passi. dn̄i ad memoriā reducit᷑
nl᷑ adō duꝝ q̄d nō eq̄nimit᷑ toller᷑
Hoc sig̃t īnuli. ꝗ respiciētes ſpen
tē eneū sanabant᷑ ¶ Premiꝗ tollā
tē āiadulio. vii. ſ. ꝯſidatō p̄miꝗ
minuit ui flagelli. De accidia. xviij.

Accidia ē de ūtutū laudabli.
exercitio uitil᷑ q̄ hōis lāguida
deiectō. ꝗ alia diffinitō. Accidia ē
diffidētiā de ꝓpriis uirib; ⁊ auxilio
di implēdi ardua. Duo nōiā sūt hui᷑
uicij. ſ. t̄sticia ⁊ accidia. Hoꝝ autē
nominū hec ē ratō. Na inīsto p̄cō
ē auſio a spūali bono q̄ estimat᷑ g̃
ue sic ē ieiunare ⁊ h̄. Et ratōe h᷑
t̄sticia dr̄. Est ⁊ ī ꝯuſio ad creatura. ſ. ad q̄e
tē que estimat᷑ leuis. Et ratōe hui᷑

dr̄ accidia. Ꝑ ex hiis quod hoc uiciū
p ut uocat᷑ t̄sticia opponit᷑ letitie
spūali que ē ī exercitō spūali. ſ; p
ut uocat᷑ accidia opponit᷑ fortitu
di. que ꝯsistit ī aggrediēdis arduis
⁊ sustinēdis adūsis. Accidia deno
minat᷑ ab accedine q̄ ꝑ ea h̄et᷑ te
diū de omī spūali difficili. ¶ Acci
dia. ſm. G᷑. vi. h̄et filias. p̄ma
uocat᷑ malicia. que ē ſm Aug᷑.
uoluntas machinādi malū alic᷑. accia
Cū enī quis ītuiat᷑ aliꝗ tūc trasit
⁊ p̄ea tristat᷑. ¶ Sa desꝑatō. q̄a
diffidētia minoꝝ mat᷑ est diffide
tie p̄ maioꝝ ex q̄ orit᷑ t̄sticia ¶ Tercia
pusillanimitas que nascit᷑ ex dif
fidētia p̄ueniēte ex ꝯſidatōe ꝓpe ī
firmitatis ul᷑ opis arduitatis. Q̄r
ta rancor qui est īuetatū odiū.
sic est ex caritate sūt opa bona ex
quib; est ꝯfirmatō caritatis. ita ē
extra accidiā. Accidia u᷑o uetusta
tē. Q̄nta torpor circa p̄cepta. ſ.
queda īsuasibilitas ꝓpt᷑ quā homo
nō pt̄ induci ad executōem mā
datoꝝ di. Sexta. euagatō mētis
circa illicita. Hec aū euagatō ē qn̄
ē p̄ticlaris ⁊ certa h̄et māiā. ⁊
sic ꝯueit omib; uiciis. qn̄ est ge
nal᷑ ⁊ incerta. ⁊ hec est ꝓpa euaga
tō accidie. Q᷑ enī absorpt᷑ est tristic
nō h̄ns īnse ū delectē euagat᷑ ad
omia q̄rens delcōem ¶ Ex ac
cidia euenuit multa mala. Pre
cept᷑ dn̄i negligit. Gn̄. In sudore
uult᷑. ¶ Maledcōem incurrit. Ex
defcu eiꝰ dn̄s maledix᷑. q̄ folia
tm̄ huit. ¶ Discrepat acceris ce

atis. Ex est in corpibz ianimatis.
sic in sole et luna que cotidie ma
ne surgunt et pficiunt cursu suu.
Ide patet i corpibz aiatis. sic sunt
arbores et hbe quelz in hyeme nu
da sint tn uirtute seruant et tpre suo
redeunt ad asueta. P oz in sensibilib.
Pv. uade ad formicam et c. Precio
sum tpc pdit. q eo nil pciosius est. q
breui hora poss3 quis optinere ue
iam et gram et glam. Et tn hm b.
nil uilius reputat. q dnt hoies oc
ciosi. uenite deducam tpc. Spu
ale lucru neglig. q qui no mca
tur nudinis pca no hebit. Pv. ppt
frigus pig ara. no. Incitamtam
ciorz colligit. Pv. pagru pmi hoi
nsliui et c. No qd aqua corrupit
quiete et ferru ostrabit rubigine.
et porcus mactand pmitit inde
te pinguescere. Locu dya ppar
q homo ociis est qi puluinar
dya. et olla tepida libnt musce
insidet que feruente fugiunt.
Tepratoib. p vii legr i collatoib
ptrm. q monachu opante demo
pulsat. ociosu uo i numri. Est eni
homo accidiosus qi urbs absq mu
rorz ambitu. et qi signu positu ad
sagitta. More putat q uult
mete et no seminare. sic cat qui li
benter pisces omedit. s eos no li
bent capit. Ben. Incertu e quo
loco mors te expectet. io tu illa
in omi loco expecta. Furem fodien
te pietem no repellit. q mors fure
et cotidie tollit unu assem. i. unu
die. M. Si sciret pr fam. q hora

fur ue. Receptaculu sordidu se
fac. B. omniu teptatonu sentina e
ociu ipm. n. ocio est luxie. Ex. scme
eo tpre quo reges sole ad bel. p
ocio e curiositas migax. Act atheni
ses ad nl uacabat et c. P ocio est cu
ositas. Thim. discut cicuire domos.
Stulticia ondit. q tonitra audie
no surgit. Tonuit aut xpc i ituite
et in pdicatoe tonabit et in die iudi
cij. P stult est qui i mundicias no
eicit. M. stulte pmu trade. o. r.
Ad celestia ueire neglig. q u
ix ad locu quis pueiat qui unu pe
de mouet hodie. et aliu p annu. g
et illi quorz e pes intellcs. et no pes
affcs cu tn sit afftib. ambulandu.

De auaric. xix.

Auaricia est ut ait Atulle immodat amor
hndi. ul auaricia e hm b. qual
rez insaciabil et i honesta cupido
auaric e aptm de ydolorz seruitus
q homo auar exhibet creature qd
debet creatori s. fide spe et dilectoem
Het eni auar exhibet pecunie. In
hoc g spalr rephndunt isti. quia
rei uilissime amore suu exhibet. s.
pecunie. ~~In hoc g spalr rephndunt~~
que de trado . . . qm natura inf
ma ordinauit. De mete. q auaro n
est scelestius. et hoc p3. iiij. cas. pmo
q omia fe scela pauaric pcat.
u furta homicidia piuria et h. E
Bo q o lege est nate. Luc. Qd cuq
uultis ut fa. uo. h. Sex q o lege
scipta est. Luc. Estote misicor. sic et
pr. Tra q otra lege est uniusa
le que e in omibz rebz que opellunt

se dare. Auar⁹ uo q̄ captiuos detine
res ne se comunicare possint. ¶ Vtrū
aūt cuiquā liceat thos condere ē notā.
q² ... thesaurizare omībꝫ est phibitū.
ex affcū auaricie absq; omi intētōe
nccitꝰ ppe faliene. ꝛ hoc m̄ est the
saurizare omībꝫ ... phibitū. Alio m̄
est thesaurizare ex prudenciā. ꝛ hoc
ul' csidarōe nccitis. ꝛ sic cced' ꝑētib⁹
sclaribꝫ. ob ncōē filioꝝ ꝛ filiaꝝ e
ducādoꝝ ul' cāugio tradēdoꝝ. nō ā
ditari s; siuato m̄ ꝛ statu p̄s. Vl' est th
saurizare ex csidarōē publice utili
tatis. s. regni defendēdi. ul' cult⁹
di ampliandi. sic ccessū est regibus
thesaurizare. Psonis uo ecclasticis
nūquā ... thesaurizare lz. n̄ ...
ꝗ pecuniā terre intētōe seruādi. Am
bꝫ aūt hēt eccā nō ut s̄uz s; ut ero
get. Ex p̄dcis p; q̄ dupl' p̄t ēē amor
pecunie s. ut ꝑdium. s. v' nccry. ul' v' s
fluu. Cont' p̄mū phibet dn̄s p̄ fluca
te sollicitudinē. Cont' s̄cm phibet
thesaurizatoēm. ¶ Ex auaricie secun
t⁹ multa mala. Primo q̄ a dn̄o ma
ledr̄ aū. Maledcs dispēsator auar⁹
cui largus est dn̄s. ¶ Semp eget. Iō.
Auaro tā de ē q̄ hēt q̄ qd' nō hēt.
Stultus mcator ē. q̄ regnū celoꝝ
īmo ipm̄ xp̄m uēdit p paucis dena
ris. ꝛ in hoc sepe petor ē auar⁹ q̄ q̄
ipe iudas qui p xxx denarius xp̄m
uendidit. ille aūt ī tātū p uno den.
¶ Corp⁹ cruciat. q̄ diuicie acquirūt⁹
cū labore possidetur cū ... tiore.
Amittūt⁹ cū dolore. Vn̄ ipi laborāt
ꝛ alij ī labores eoꝝ sepe intrāt. s. fu
res ul' raptores. ul' ēte mali filij.

Isti siles sūt aranee que faciēdo
thelā pcaptēda musca se ipām e
uiscat. ¶ Mente suffocat. Au. Nav
fragiū fugis. ꝛ plurū amplectis
Vn̄ socces malla argēti piciēs
ī mare dix. mergā te ne mgas
me. ¶ Inqnat. Exo. filij isl' c̄
uiebāt in luto ꝛ lateē. ¶ Excecat.
Ex. in thob. qui excecat⁹ s̄ stercore
hirundi. ¶ Cor dilacat. Vn̄ diui
cie cpant⁹ spinis. ¶ Insaciabi
lis est. Vn̄ cpatur sacco ꝑtuso
ꝛ infno qui nūq̄ dic̄ suffic̄. et
mari cui omiā fluīa influūt ꝛ tā
nō redundat. ꝛ ydropico ¶ Filie
auaricie s̄m G. sūt. vij. Prima
obduratō cordis. ꝛ hec fit obmi
tēdo faciēda. Istā filiā uocat ysi
dor⁹ inhumanitatē. ¶ Sc̄a uiolencia
hec fit nocēdo alicui palā ꝑ facta
mala qua uocat ysidor⁹ rapacitatē.
¶ Terc̄ ingenuido hec est appetit⁹
lucri. ¶ Quarta piuriū q̄ sepe ī
cidit in eptoē ꝛ uēditoē. ¶ Quīta
fallacia que fit ꝑ uba decipiētis
in occulto. ¶ Vi. fraus hec est
decepto ꝑ fca. ꝛ hoc in p̄sēcia illi⁹
qui decipit. ¶ Septīa pditō que ē
idē qd' decepto que fit in absencia
decepti. De gula. xx.

Gula est ut ait Aug. īmodera
ta cibi auiditas. s; Gula
ē uocat edacitas nat'e finibꝫ n̄
ccta. ¶ Quīq; modis peccat⁹ cc
gulā ut d' G. Primo cū q̄s horā
cmededi p̄uenit. ꝛ hoc fit ꝑ impa
ciām expectādi tp̄e debitū. ¶ Sc̄o
cū q̄s querit cibaria p̄ciosa ꝛ de

licata de quib; ouidi. Est ictus
plantis abstinuisse hois. S; p̄
ber fecit dives ille qui epu. cot.
splen. ¶ Terc̄ q̄n quis mēsurā
excedit. l. nimius cōmedendo. Sci
endū aūt q uni est modul; mē
sura debita qd alteri est excess. vn
mēsura nō cōsistit in ibi q̄ntitate.
s; ī cōmedentis q̄litate. Ūnū q̄dā
suū ieiuniū recōpēsant. Post mod
~~modicate~~ nimietate suꝑflua. s; q̄
est hoc ad q̄ dare duos obulos pro
uno denar. ¶ Qrto q̄n mēs ar
dent ac festine q̄s cōmedit. Nō ei
usus ciboꝝ. s; cōcupiā inuito est.
mimis ¶ V. q̄n [illegible] studiose cibaria su
ꝑat q̄s. vn̄ B. Nō sapores s; fa
mes excitet appetitū. In omib; hu
sumēda sut nō que uoluptas. s; q̄
reqrit necitas. Contingit ꝑ peccm̄
cē cca diminutionē cibi sic cē sr
flutatē. ¶ Filie gule sut q̄nq; s;
B. videl; scurrilitas q̄ gula m
ouet ad ūba scurrilia. Multiloq̄u
l. detractō uituꝑia ꝑ alia ūba in
ania. Inepta leticia. l. lascuia c
nis sīu gest corꝑis inordinat la
scuiā mētis demōstrās. Inmūdicia
l. que sp̄ız puenit ex gula. ut est
uomit ꝑ eructuatoēs ferue ac
luxīa. Ebetudo mētis. i. ebulīo
ratōis. ¶ Gula duo cōplectit. s.
cōmessatoem ꝑ ebrietatē ꝑ ꝓprie lo
q̄ndo p̄simonia oppo cōmessatoi
Sobretas ūo ebrietati. ¶ Gula noc;
nocet multipl̄r. de padyso eiecit ho
minē. Ex in ada. Sp̄ualia bona
ꝑdit. Ex in esau qui ꝑ cibo ven-

p̄. Dyā domū ꝑ̄pat. Ew. mitte nos
ī porcos. Suū cōꝑ se aiat ꝑ v. Qui
delicate nutr suum. l. p̄. sen. eū
cōtu. Luxuria iducit. Ex. de loth.
homicida ꝑficit. Ex in iohe bap
qui in cōuiuio ꝑiit. Induc̄ morte.
P v. ꝑpt crapla mlti pierūt. Gen.
Quacūq; hora cōme. ex eo mori. In
ducit morte culpe. Ap. vidua iu
uēs in deli. mor ē. Induc̄ morte ie
hene. Luc. Diues cplo sepltus est
in ifno. ¶ Remedia gule sut. iiij.
Primū est sp̄ualiū ciboꝝ freq̄ues
supto. Mt. Nō in solo pane uiuit ho.
Scdo. futuꝑ carnis nr̄e cōsidato. Ho
de facili cōtēpnit omia qui semꝑ se
cogitat moriturꝝ. Terc̄ eterne cene
meditatō. Lu. homo quidā fecit
cenā magnā. Qrto famis ꝑ [illegible]
[illegible] pēsatō. Tre. Recordare paup
tatis mee absinthij ꝑ fell. De lux
uria. xxi.

Luxia est ex inmūdis delicijs ueniēs lubrica mētis ꝑ carnis ꝑsiruto. It lux̄ia est libidinose uolūtatis appetit ꝑ intelliga
hic appetitū qui est ex cōsilu vōnis
q̄ talis appetit est morle peccm̄. Uel
ꝑ morle pecc̄m q̄n ratō nō cohibet h
appetitū cū poss;. ¶ Differencie luxie
sut. vij. Prima est fornicatō. que
est soluti cū soluta. Scda meretriciū
q̄ fit dupl̄r. s. ul uagā libidine c
duilis sectādo. ul cū publice uena
li cōcubendo. Terc̄ adulteriū quo cō
iugal thor uiolat. iiij. stupruꝫ q̄
uirginalis integtas corrūpit. Qn
ta sacilegiū quo cōtinēcia do sacra
ta ledit ut in religiosis ꝑ clicis ī sac

ordinib3 ɔstitutis. ⁊ in hus q̄ emit-
unt uotū ɔtinētie. vi. incestus quo
uinculū ɔsanguinitatis ⁊ affinitatis ⁊
ɔpatˀnitatis corrupit. Septimū pc̄c̄m
ɔtra naām sū sodomita quo n̄alis
usus puītˀ coeūdi. Secūdū autē
ad est ɔ̄ naturā spēi ⁊ ad ɔ̄ naturā
gn̄is. Primo m̄ om̄e pc̄c̄m mortale
ē ɔtra naturā. qˀ rōnali creatā re
m̄tmutat. Sn̄delis ɔ̄ om̄e pc̄c̄m.
Sed fo m̄ pc̄c̄m sodomite ɔtra naām ē.
qˀ nō solū in hoīe. s; ⁊ in brutis dulci
sexu inɔtoitu ɔuenit. vn̄ si alio
m̄ fit ɔ̄ naām gn̄is est. Octā ē li-
bidinos coitus ɔiugalˀ qui m̄ sap
accipˀ. Coitˀ eni ɔiugalˀ alˀ est licit-
alius fragilis alˀ impetuosˀ. Licit-
eni implitˀ ut qn̄ fit cā plis adcuē-
dē. ul' cā reddēdi debitū. ul' cā forni
catōis uitāde nō in se s; in ɔiuge. Pri-
mus ē pietatis. Scds iusticie. iijˀ.
cautele. ⁊ in hus nllm dˀ eē pc̄c̄m.
Fragilˀ est qn̄ fit cā delcatōis. ⁊ tuc
distinguitˀ. qˀ si amor ille delecta
tōis p̄ponitˀ deo mortale pc̄c̄m ē. si uō
nō p̄ponitˀ ueiale. Impetuosˀ ē q̄
ex sola libidine p̄ueniēs metas ho
nestatis. ⁊ rō trāscendˀ. q̄ fit. qˀnq; mo
dis. p̄ cā saciāde libidīs p meretricias
blāditias. Scd̄o cū fit ɔ̄ naturale mo
dū. iijˀ. cū fit tpr̄e phibito. iiij. cū fit
loco phibito. v. cū accedˀ ad inpg-
nante uicinā ptui. ul' que est i flu
xu mestruo. Filie luxurie. sc̄m G.
sūt. viij. Prima ē cecitas mētis qˀ
sc̄m Aug. inope luxrie tota rō absorbˀ.
Scd̄a inɔsidatō. s. mortis. ⁊ inferni.
Terciā inɔstanc. s. ad cogitandū
⁊ desidˀandū nūc istd nūc illud.
Quarta amor sui. s. quoqˀs desid-
at longā uitā ad hoc ut expleat
uoluptatē suā. Quīta p̄cipita
tō qua quis p̄cipitantˀ currit ad
peccandū expones se piclo mortˀ
p̄ luxuriā faciendā. Sexta odi
um dī que fit qˀ ds abstrahit ⁊ pu
nit eos qui secutˀ carnis delicias
ad qˀs īclinat luxria. Septīa.
affcs scli. s. appetit honorū diuiciarˀ
saitatis. fortitudis ⁊ hˀ. p que luxˀ
iosˀ finē suū ɔseqˀ. Octā est de
spatō futi sc̄li. que ē diffidentie
glē ul' ueie ɔseqnde. Et hec ē filia
luxrie ɔsumate. Luxria notz mlˀ
tipliciter. Pō ɔtumeliosa ē qˀ teplū
eius iquinat demoib3 placita. Job.
vehemot dormit in locis humidˀ.
Sbiecto p̄o nocua. Ap. Qui autē
fornicatˀ in corˀ su. pcc. Prim sca
dalizat. Osee. fc̄i estis laqus specla
tōi. ⁊ rete expāsū sup monte tha
bor. Animā p̄pam. ij. Rˀ. No rece d' ɔ̄pnat
det gladˀ meus de domo t. hoc dˀ
ad dd̄. p bˀsabee. Illusio dn̄o sbic̄
s. carni ⁊ sensualitati. Gn̄. Quia
audisti uocē uxo. t. plˀ qm̄ me.
ma. ⁊c. Mente īfatuat. Osee. ui
nū ⁊ mlrēs au. cor. Remedia
luxrie sūt occōnes fugē. Job. pepi
gi fedus cū oclis m. Pv. Qui tā
git pi. inq. Exo. qui tenet eā qˀ
qui app̄hēdat scorpionē. Mortis extrema
cogitare. Pu. fili memo. no. ⁊c.
De se nō p̄sumere. qˀ dauid cecidit
scīssimˀ. Salomō sapientissim. Sa
son fortissimˀ. Freqnter se occupa

pare· Jo᷒· Semp ad boni op̄is fa-
ꝛ c· Carnē domare· Ew᷒· hoc gen᷒
demoniū nō eiciť n̄ in or· ꝛ ie· Tep
tatōi in p̄ncipi resistē· Gn̄· Jpa ꝯt-
et· c· v· Q̄d septē uicia sint ue
nialia ul' mortalia· xxij· · ·

Omnia pcc̄a p̄dc̄a grauis sep
sint pcc̄a nō tn̄ semp sint
mortalia· vn̄ uidendū est qn̄
unūqꝺqꝫ sit mo᷑le· ul' qn̄ ueiale·
Vana gl̄a ḡ ex gn̄e ē ueiale qꝛ ge
nus op̄is sumiť ex obiecto· Va
nū aūt ̄ſm se nō est obiectū mor᷑
lis pc̄ti ꝫ uenial' vn̄ cū uana lau᷒
sit hui᷒ pc̄ti obiectū· pꝫ ꝙ nō sep
est mortale pcc̄m· Fit tn̄ uana
gl̄a mortal' dupl'r· s· ratōe finis
ꝓp que laus appetit᷑ op᷒ nāqꝫ tale
est quale est illꝺ· ꝓp̄t ꝙ appetit᷑· r̄·
rōne op̄is in q᷒ laus querit᷑· Circa
p̄m ꝫ ꝺꝺ ꝙ q̄druplici fine laus
appetit᷑· P̄mo ad uitandū malū ī
famie· sic samuel se laudauit· i·
R· Sc̄o ꝓp utilitatē aliq̄ sp̄ale ut
est gl̄a dei ul' edificatō pximi sic
paul᷒ se ꝯmēdauit· ij· ad chor· Ter
cio ꝓp lucrū auaricie sic phisei q̄
deuorabāt domos uiduaꝝ simlā
tes longā oroēm· M᷑· Q̄rto ꝓpter
aliquē actū uenial' pc̄ti· Sic qn̄
quis laudari uult· eo ꝙ uenialit᷑
in laude delectet᷑· P̄imū ē puide
tie· Sc̄m est caritatis di ul' pximi
Tercium est pcc̄m mo᷑le· ꝛ ideo est in
cludēdū q̄ncūqꝫ mo᷑le pcc̄m ponit᷑
finis alic᷒ op̄is· Q̄rtū est ueniale·
Sequit᷑ s̄ca c̄a q̄re uana gloria
pcc̄m sit mo᷑le· s· ratōe op̄is per
qꝺ laus querit᷑· hoc aūt p̄t fi' trip̄
qꝛ laus qn̄qꝫ q̄ritur p opa illicita· qn̄
qꝫ p opa ex se indifferēcia· Qn̄qꝫ p opa
u̇tutū· Si p̄mo m̄ sic est tale pcc̄m
quale est illud illicitū· s· mo᷑le· Si
sc̄do m̄ sic est pcc̄m ueniale· ut est
h̄r̄e diuicias ul' uestes p̄ciosas cū
abusi taliū in laude u̇tit᷑· Verūtn̄
si talia de se sūt ordiata ut sit occō
mo᷑lis pc̄ti· ̄ſm ꝙ mulier cū or-
natu meretcio ad capiēdas anima᷒
p̄parat᷑· ul' si ̄ſcm illud est illicitū
ex phi· tatōe supioris ut torneam
ta ꝛ hi᷒· cū accedit p̄ceptū ēēt s᷒
sūt pcc̄a mo᷑lia· Si t̄cio m̄· i· si lau᷒
q̄ratur p opa u̇tutū hoc est dup·
Quia ul' appetit᷑ laudis adiungit᷑
opi u̇tutis tanq̄m incidēs sic ꝯting᷑
in catu ul' in p̄dicatōe qnqꝫ ꝛ tūc ē
ueiale· Vl' laus ē finis p̄ncipalit᷑
ꝯstit᷑ opi u̇tutis ꝛ opanti ita qꝺ
i ꝯstituat finē ultimū· ꝛ sic ē mo᷑
le qꝛ tūc inheret ei ut fine ultimo
Nota ꝙ mag᷒ est pcc̄m gl̄ari de bo
nis sp̄ualib; qm̄ de t̄p̄alib; qꝛ min᷒
h̄nt motiuū qꝺ min᷒ appeant ex
qm̄ t̄p̄alia· Inuidia ex suo gn̄e est
mo᷑le pcc̄m· qꝛ cū inuidia ̄ſm remi
giū sit dolor de alieno bono· Rugn̄
directe caritati que nō emulat᷑ sed
ꝯgaudet u̇itati· i· cor· Caritati uo
ul' est ꝯṫ· uū q̄ mo᷑le pcc̄m· tn̄ ē qꝺ
ex gn̄e ē mortale· p̄t ēē ueiale in
q̄ntū ul' i p̄mo motu ꝯsistit ul' ex
suā ratōem trahit᷑· Dolor ḡ de alie
no bono est q̄druplex· qꝛ ul' est p̄mo
p̄mus mot᷒ ex natā ueniēs sic q̄da
naturalit᷑ inuidi sūt ꝛ hoc nllm

est pccm̄ cū nullo m° si[.]r ip̄tate
nr̄a. Vel est so m° p̄mus [.] mot' qn̄
s. appetit' sn̄ ꝯpleta deliberatōne
tali passiōe afficit̄ ⁊ sic ē ueniale
pccm̄. Vel est actus uolūtari' de
libatōne ⁊ sic ē mo'ale pccm̄. Vl' t'
hit' p intentōem ex sua ratōem ut
qn̄ dolor de alieno bono surgit ex
cā bona. sic qn̄ dolet aliq's de bono
tp̄ali altius. q' uidet i redūdare
in detrimentū aīe illi'. ul' ⁊ in detrimētū
ꝯmunitatis. ⁊ talis dolor boni est q'
bonū mal'. magis est appetendū.
Nondū uo q'd p dolore boni app̄ hen
dit gaudiū de malo q' ex ip̄o crea[t].
Ira ex suo gn̄e est mo'ale pccm̄. q'
s'm cassiodor'. Ira est animi ꝯcitat'
motus ad penā ~~puocan~~. puocātis
infenda. Talis aūt mot' ꝯtrariat'
caritati que nō irritat' nec cogitat
malū. i. cor. Ira g' ul' dic' ira zeli
que est detestatō uicij. ⁊ hoc nō est
pccm̄ s; est ꝑfc̄ōis p° ⁊ sibi q's per
huc modū irasci. sic dic' glo. s' illd'.
ps. Irascimini ⁊ no. pec. ⁊c. Glo. q'd
est igit' homo penitēs n' s' irascens
sibi. Vl' dic' remissioem c'ca pximū
p q' homo nō dolet de malo pximi
nec gaudet de bono ei'. s; ⁊ nō dole
at de bono nec gaudeat de malo p
~~ximi. nec gaudet~~ e'. s; ē ei indiff'
ens ⁊ sic nō est mo'ale. s; est impfc̄ōis.
Vl' dic' actuale īpaciām absq; impe
titu uindc̄e. Et talis mot' ē delibe
ratiui' ē ueniale pccm̄ q' hēt in cō
pletā ratōem ire sic p; ex s' dc̄a dif
finitōe. Vl' dic' inpaciām cū appeti
tu uindc̄e. ⁊ hoc ē tripli'. Q'ne eni

est hoc ariatā sic i melācolicis i
quib; s'm ph'm ꝯtinue mordet'
na. ⁊ p' q'd semp sūt turbulenti. Et
sic nullū est pccm̄ cū sit motus n'
lis q'a est ab appetitu indelibato
⁊ tūc est ueiale. sic alij p'mi mot'.
Q'nq; est a uolūtate delibatiua et
tūc est mo'ale pccm̄. Accidia ē
ex gn̄e ueniale pccm̄. q'd s'm au'.
Accidia est tediū interni boni. hoc
aūt nō appō' ~~interni~~ caritati. s; d' dimi
nutōem f'uore caritatis in quo ꝯ
sistit omē ueiale. Istd' g' tediū ul' ē
mot' nālis ⁊ sic est nullū pccm̄. vl'
ē mot' appetit' ꝯtitari de ope spūa
li laborioso ⁊ sic est ueiale. q'mui'
ē appetitus ille sit delibatiuus.
q' ꝯsens' in ueiale nō est nisi uei
ale. Accidia uo ut dcm̄ ē ex gn̄e
⁊ p se uenial' est. Vl' hoc tediū re
dundat i obmissioem cor' que
sūt neccia saluti. ⁊ tūc ē mo'le
pccm̄. Si aū tediū i' ex obmissiōe
boni ⁊ difficultate aggrediēdi boni.
duc' in desꝑatōem. tūc ia accedit
ad pccm̄ in sp̄m scm̄. Et si tediū
ē ita crescit q' induc' ē in tediū
uite intm̄ q' iciat s' manus tuc
ia simul ⁊ uide qui laq̄o se suspē
dit. Auaricia s'm tulliū ē in
modatus amor hndi. Hic aūt amor
ꝯsistit i appetēdo. ul' in acquirēdo.
ul' retinēdo. Si p'mo m' hoc ē. v.
mod'. Primo q' appetit aliena ap
petitu ꝯpleto. qui pcedet inop'
si eēt facultas sic ē mortale pccm̄
Sc'o q' appetit[...] illicita uolūtate
ꝯpleta. ut si aliq's indigēt conat'

vbi finis ecclesiastici adipisci sic item
est mortale. Tercio si appetit talia que
sint aliena seu illicita cum voluntate
conditionata. scilicet si posset habere sine offensa
dei ac iniuria proximi et tunc vel nullum
vel veniale peccatum est. Sed si talem conditionem
actualiter addat. sed habitualiter eam in-
tendat. Quarto si simpliciter appetit
habere superflua. et hoc appetitu suffo-
cante mentem a cura sua et consideratione
divinorum et hoc est mortale peccatum. Quin-
to si superfluo amore inheret temporalibus
tamen infra dei amorem inheret hoc est
veniale. Si autem avaritia consistat
in acquirendo hec est triplex. quia vel ac-
quirit res iniuste quomodocumque et tunc
est mortale vel acquirit res temporales opus
sive artem aut officium quod ipse mortale pec-
catum est. si exercet sine lucro et tunc est mortale.
Vel acquirit talia per operam illicitam
que est veniale peccatum. ut cum quis vilia
iocula componit ad lucrum et hoc est
veniale peccatum nisi quis propter delectationem dis-
solutionis totaliter det se talibus tunc
est mortale. Vnde autem propter delectationem
quia si quis propter necessitatem temporalium sustenta-
tionem sic conquireret cum aliam artem ne-
sciret non reputaret eum in statu dap-
natorum. Si autem avaritia consistit in retinendo
hoc potest esse quinque modis. Primo quia re-
tinet scienter ea que restituenda tenetur
et animo retinendi sic est mortale peccatum.
Secundo quia retinet ea que ad necessitatem
suam pertinet quoad suorum vel ad conservatio-
nem status sui et suorum et secundum quod decet
suam dignitatem hoc non est peccatum. Ter-
tio quia retinet superflua respectu ne-
cessitatis suorum et hoc tempore extreme neces-
tatis alicuius sic est mortale. Quarto quia reti-
net superflua et citra extremam preter neces-
tatem ex insatiabili cupiditate et sic est
mortale peccatum. precipuum autem signum talis
affectus est quod quis potius res putrescere si-
nit apud se quam utiliter aliis dispensare.
Quinto quia retinet superflua quedam ex in-
ordinato amore temporalium propter quem mode-
cum deficit a medio largitatis salvo
tamen statu virtutis sic est veniale. Nota
quod avaricia ex genere est mortale peccatum quia
ab apostolo ydolatrie comparatur non quia sit de
specie illius peccati cum non habeat actum eius
sed quia simile ad facit ydolatre. scilicet serviendo
creature potius quam creatori ~~potius quam creato-~~
~~re~~ Gula est ex genere veniale peccatum
quia appetitus comedendi ex sua ratione non sub-
iacet dominio voluntatis. Gula est immo-
deratus appetitus comedendi quod potest esse v.
modis. Primo si est solus appetitus cibi
et hoc nunquam est peccatum. nec est delecta-
tio cibum consequens est peccatum nisi inordi-
natus aut defectum sibi conveniat. hec enim per se
sunt naturalia in quibus nec est meritum nec de-
meritum. Secundo si appetitui necessitatis adiun-
gitur appetitus delectationis et voluptatis in
cibo hoc est veniale peccatum. Tertio si est
in transgressio precepti ut cum quis sine neces-
sitate solvit ieiunium ecclesie vel quando religiosus
comedit carnes cum hoc in suo ordine
sit prohibitum sub precepto hoc est mortale pec-
catum. Quarto si appetitus comedendi est
cum libidine. ut quando nimio et finali af-
fectu inheret delectationi cibi et hoc est mor-
tale peccatum. Quinto si deducit in consuetudinem
talem que facit totam vitam hominis delecta-
tionibus huiusmodi deputari. hec tamen vicina sunt
mortali peccato quia ebrietas ab apostolo inter-

mortalia pecca computantur. Venia-
tum quia est veniale peccatum ut quando ultra
necessitatem quis accipit, sed mensura tamen per-
ceptibile. Quando vero quis egreditur am-
sura perceptibile, sed rationem bene ordina-
tam ad discernendum, et hoc in tali men-
sura ex qua evenire stat intus effre-
nata libidine, quando hoc deo sponte tunc
peccat mortaliter. Si quis autem alium ine-
briat i. scienter invitans eum ad potum ut in-
tendat intus eius statum evertere et
hoc facit in eius nocumentum peccat
mortaliter, quia magis aufert ei quam si
auferret ad temporale quia usum rationis ei tol-
lit. Luxuria ex suo genere est mortale
peccatum, quia contra illud preceptum est: Non me-
chaberis. Concupiscentia luxurie distinguitur
in quinque modis. Primus est cum concupiscentia
consistit in primo motu tantum et sic est veni-
ale peccatum. Secundus est cum sequitur conse-
sus in delectationem. licet non in opus
et sic mortale peccatum. Tercius cum consen-
tit in opus et sic est mortale peccatum ideo.
Quartus est cum concupiscentia non solum tene-
corde sed pascitur visu et sic ideo mortale.
Matthei v. Qui viderit mulierem ad concupiscendum
eam etc. i. animo et fine attendat mu-
lierem ut eam concupiscat, quia secundum Augustinum
hoc non est iam titillare sed plene con-
sentire libidini. Bonaventura autem dicit ad concupiscendum
eam quia si aliquis videt mulierem ut rem
pulchram et ulterius non procedit tunc
vel nullum erit peccatum vel solum peccatum
curiositatis. Quintus modus est in osculo
et colloquio ut cum quis mulierem prosequitur
vel pro libidine habet cum ea familiaria
colloquia et est mortale. Sextus modus
vocatur ab apostolo contrectatio. Glossa ut in

osculis et amplexibus. hoc est mortale
peccatum et talibus concubitus precedentibus quan-
to magis per talia libido accenditur
propter nimiam ad proximationem ad ignem.
Nota vero quod tangere mulierem preter inten-
tionem non est peccatum. Similiter tangere
cum intentione sed ex necessitate. Sed tangere
ex libidine vel osculari ad se non
pertinentem peccatum est mortale. Sep-
timus modus est cum concupiscentia prece-
dit in opus et hoc constat esse mortale.
Nota quod est differentia inter primos mor-
tificativae et nutritivae. quia primus
motus ingratiativa semper est peccatum
nisi placitum mihi extuliset. Secundum non
semper inutitiva quia post concupiscenti-
bilem non tamen corrupta est innutritiva
sic ingeneratiua. De hac materia
require in supra titulo primo ubi
agitur de speciebus luxurie. De peccato in
spiritum sanctum.
Quinque omne
peccatum generaliter fit xiiii.
contra deum trinum et unum. quapropter tamen dicitur
peccatum aliquod esse in patrem, et aliquod esse
in patrem aliquod in filium aliquod in spiritum
sanctum. In patrem enim peccatur ex impo-
in filium ex ignorancia. in spiritum sanctum ex ma-
licia. Hoc est quando voluntas prava et sciens re-
sistit alicui malo et tamen ex sola ma-
licia illud eligit. Peccatum in spiritum sanctum
merito procedit ex impia voluntate
libera et directe impugnat gratiam
spiritus sancti et ideo non habet colorem excusationis
quia quanto est de se directe impugnat
cui est medicina et remedium per quod
fit habet remissio peccati. Peccatum in spiritum
sanctum dicitur irremissibile [illegible] in hoc seculo
et in futuro. Non quia dimitti non possit

s quia raro dimittit aut nū
in hoc sclo quātum ad culpā. vel qd non
legitur dimissum ꝑ qd dr irremis
sibile. sic Melchisedech dr ee sine
pre qr non legitur de eius pre. vel quia
adversatur fonti remissionis. s. spui
s. vel ꝑ impositionem homīs qui uix ꝑ
se ꝑpare ad gram̄ que tanta mo
les pcti pmit. ¶ Sciend qd
accipitur hoc nomē irremissibile
tripliciter. s. negative ut qd nllo
modo pt remitti hoc m pcm ang
.. & dāpnatorum est irremissibi
le. vel privative ut qd non het
.. congruentiā ex se que remitti
debeat licz ex ḡrā dei possit de
pccm remitti. hoc m qd licz ꝑpe
morte est irremissibile. vel contrarie
qd het aliquam culpā contrariā dispōi
ad remittendū hoc m pccm in spm
scm est irremissibile qr contrariat
grē remittendi pccm & hoc per
desperatoēm vel psumptoēm vel a
lias spēs hui pcti. ¶ Sex sunt
spēs pcti in spm scm. s. despatio.
psumptio. ipugnatio veritatis ag
nite. invidentia caritatis fraterne ob
stinatio. final'impenia. hec nomis
sic accipitur. In remissione tā sunt
s. ipe remittens. & ille cui remittit
ac dispō remittēdi in eo cui remi
tit. In ipo remittente duo sunt. s.
mīa & iusticia. contra primū est desp
atio. contra scdm psumptio. vel in eo cui re
mittitur duo sunt. s. ~~mīa & iustic~~
dolor de commisso & ꝑpositum de non
committēdo. contra primū est obstinatio
contra scdm est final' impenia. Prima
dispō remittēdi in eo cui remittitur de
est. s. cognitio veritatis & amor boni.
contra primū est ipugnatio veritatis ag
nite. contra scdm est invidentia fraterne
ne. De finali impenia non qr si dicat conti
nuatoēm pcti usq ad finē. sic i om
pcto in quo quis decedit e finalis
impenia negative. Sed final' ipnia
negative prout est una spēs pcti in
spm scm. scdm qd hic sumitur. sic dr
ꝑpositum non penitendi. Enumeratio p

Peccata cordis sunt hec. cator. xxiiij.

Peccata cordis sunt hec
cogitatio delectatio. Consens
desid'ium mali. voluntas pva. Infi
delitas. Indevotio. psumptio. despa
tio. Timor male humilitas. Amor
male accēdes. Suspitio. invidia.
ira. Odium. Timor sumit. Exultatio
in adversis primi. contemptus paupm
vel pctor. ꝑsonaz acceptio. ꝑsidia
affectus parentū carnalium. inepta leti
cia. Seculi tristicia. Inpacia. avaricia
supbia. ꝑplexitas. obstinatio ma
licia. Tedium boni. accidia. Instāci
pnia pnie. Dolor quē non fecit amplius
mali ypocrisis. Amor placendi. Tim
or displicendi. Verecundia de bono opere.
Amor privat. sensus singularis ambi
dignitatum. Vana gloria de bonis nē
vel fortune. vel ~~na~~ grē. Verecundia de
paupibus amicis. contemptus amoni
toēm. Iniuria.

Peccata oris sunt hec. Crebra
iuratio. Periurium. blasphemia.
Nomē dni irreverent' assumere. Vita
te ipugnare. Vanum de aura & aliis i
strue. Contra dnm murmurare. Irreve
ter horas dicere. detractio adulatio.

Mendaciũ. uituperium. maledictio.
Infamatio. Contentio. comminatio. Im-
pugnatio ueritatis agnite. Inpugnatio ca-
ritatis fraterne. obstinatio. Seminatio
discordie. proditio. Falsum testimoniũ. Mala
consilia. Contemptus obedientie. derisio. In-
uertere facta bona. Inepcius placitare.
Ad iram hominem prouocare. Reprehendere
in alio quod ipse facit. Vaniloquium.
Multiloquiũ. Stultiloquiũ. proferre uer-
ba iocosa. uel superflua. uel curiosa.
Iactantia. uerborum pollutio. peccatorum defen-
sio. clamor. risus. chakinni. Tur-
piloquiũ. Lenocinium. Cantare canti-
lenas seculares. In cantu diuino stude-
mas uocem frangere quam deuote psal-
lere. Murmurare. uerba scurrilia proferre.
Iniustam causam aduocare. Malum commenda-

I

ecata re-
opis sunt hec. Gula. luxuria. ebrie-
tas. sacrilegium. symonia. sortilegia.
violatio dierum sollempnium. Indigne
communicare. Votorum fractio. Aposta-
sia. dissolutio in diuino officio. Scan-
dalizare. suo exemplo malo proximum
corrumpere. Ledere hominem in rebus uel
in persona uel infamia. Furtum. rapi-
na. usura. Deceptio. ludus. uendi-
tio iusticie. exactiones. ac thelonea
iniusta. auscultare mala. Iocula-
toribus dare. necessaria sibi subtrahere.
Superflua sumere. Vltra uires quippiam
aggredi. Consuetudo peccandi. Re-
cidiuatio. simulatio. tenere officium ad
quod non sufficit. uel quod sine peccato non
agitur. Coizare. Nouitates inuenire.
Maioribus rebellare. Minores oppri-
mere. Delinquere. uisu. auditu.
olfactu. tactu. gustu. lucta osculis.
amplexibus. naribus. manibus. mandans
septimus circumstancias. aggrauantes
ad minuere que sunt. locus. tempus. mo-
dus. numerus. persona. mora. scien-
tias. temptationem preuenire. se ipsum
tangere.

P

eccata obmissionis sunt hec.
Deũ non cogitare. ipsum non ti-
mere uel amare. Gratias de beneficiis
non agere. opera que quis facit ad
ipsum non referre. de peccatis sicut deberet
non dolere. Ad gratiam recipiendam
non se preparare. gratia recepta non recte
uti. nec eam conseruare. Ad inspi-
rationem diuinam se non conuertere. Vo-
luntatem suam uoluntati diuine non
conformare. Ad orationes dicendas non
intendere. orationes debitas omittere.
ea que tenetur ex uoto uel precepto uel
officio negligere. Communionem uel
confessionem semel in anno non expedi-
re. Parentes non honorare. se ipsum
non recognoscere et reprehendere. consci-
entiam negligere. occasiones et prouocatio-
nes fugere. temptationibus non resistere.
penitencias iniunctas negligenter facere.
Ea que sunt facienda differre. Bo-
nis proximi non gaudere. et malis pro-
ximi non condolere. Iniurias non
remittere. fidem proximo non seruare.
et beneficiis eius non respondere. delin-
quentes non corripere. Lites non seda-
re. Ignorantes non instruere. Afflic-
tos non consolari. Amonitoribus non
acquiescere.